

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2023/24:SfU14

Migrationsfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om bl.a. permanent uppehållstillstånd, informationsplikt, EU:s migrations- och asylpolitik, mottagande av asylsökande, asylprocessen, anhöriginvandring och svenskt medborgarskap.

I betänkandet finns 39 reservationer (S, SD, V, C, MP) och ett särskilt yttrande (V).

Behandlade förslag

Cirka 130 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	9
Utskottets överväganden	10
Migration och asylpolitik	10
EU:s migrations- och asylpolitik	19
Anhöriginvandring	25
Asylprocessen	28
Mottagande av asylsökande	35
Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut	42
Svenskt medborgarskap	46
Reservationer	51
1. Migration och asylpolitik, punkt 1 (SD)	51
2. Migration och asylpolitik, punkt 1 (V)	52
3. Migration och asylpolitik, punkt 1 (C)	53
4. Migration och asylpolitik, punkt 1 (MP)	54
5. Permanent uppehållstillstånd, punkt 2 (S)	55
6. Permanent uppehållstillstånd, punkt 2 (MP)	56
7. Krav på hederligt levnadssätt, punkt 3 (S)	56
8. Krav på hederligt levnadssätt, punkt 3 (V, MP)	57
9. Informationsplikt, punkt 4 (S)	58
10. Informationsplikt, punkt 4 (V, MP)	59
11. Informationsplikt, punkt 4 (C)	59
12. EU:s migrations- och asylpolitik, punkt 5 (SD)	60
13. EU:s migrations- och asylpolitik, punkt 5 (V, MP)	61
14. EU:s migrations- och asylpolitik, punkt 5 (C)	62
15. Anhöriginvandring, punkt 6 (SD)	63
16. Anhöriginvandring, punkt 6 (V)	64
17. Anhöriginvandring, punkt 6 (MP)	65
18. Asylprocessen, punkt 7 (SD)	65
19. Asylprocessen, punkt 7 (V)	66
20. Asylprocessen, punkt 7 (C)	68
21. Asylprocessen, punkt 7 (MP)	68
22. Barn och unga i asylprocessen, punkt 8 (V)	69
23. Barn och unga i asylprocessen, punkt 8 (MP)	70
24. Mottagande av asylsökande, punkt 9 (V)	72
25. Mottagande av asylsökande, punkt 9 (MP)	72
26. Asylsökandes boende, punkt 10 (S)	73
27. Asylsökandes boende, punkt 10 (C)	74
28. Asylsökandes boende, punkt 10 (MP)	74
29. Dagersättning till asylsökande, punkt 11 (MP)	75
30. Villkor för ukrainska medborgare, punkt 12 (S)	76
31. Villkor för ukrainska medborgare, punkt 12 (C)	76
32. Villkor för ukrainska medborgare, punkt 12 (MP)	77
33. Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut, punkt 13 (S)	78
34. Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut, punkt 13 (V)	79
35. Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut, punkt 13 (C)	80
36. Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut, punkt 13 (MP)	81
37. Svenskt medborgarskap, punkt 14 (SD)	81

38. Barns medborgarskap, punkt 15 (S)	82
39. Barns medborgarskap, punkt 15 (MP)	83
Särskilt yttrande	84
Dagersättning till asylsökande, punkt 11 (V)	84
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	85
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24	85

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Migration och asylpolitik

1. Migration och asylpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1,

2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 2 och 4,

2023/24:693 av Jan Ericson och Lars Beckman (båda M),

2023/24:881 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–3,

2023/24:882 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2023/24:956 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 16,

2023/24:964 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 12,

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1, 2 och 4,

2023/24:1334 av Denis Begic (S) yrkandena 1 och 2,

2023/24:1467 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkandena 1 och 2,

2023/24:2270 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 2,

2023/24:2403 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M),

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 10 och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 13.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

2. Permanent uppehållstillstånd

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:1025 av Helén Pettersson och Åsa Karlsson (båda S),

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 18,

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 5 och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 9 och 10.

Reservation 5 (S)

Reservation 6 (MP)

3. Krav på hederligt levnadssätt

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:955 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 8 och

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 11.

Reservation 7 (S)

Reservation 8 (V, MP)

4. Informationsplikt

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:1596 av Denis Begic m.fl. (S),
2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 2,
2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 20,
2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 25,
2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 11,
2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 5,
2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 12 och 13 samt
2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 10.

Reservation 9 (S)

Reservation 10 (V, MP)

Reservation 11 (C)

EU:s migrations- och asylpolitik

5. EU:s migrations- och asylpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 2 och 3,
2023/24:462 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5,
2023/24:648 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–5, 7–10 och 15–
17,
2023/24:1114 av Boriana Åberg (M),
2023/24:2458 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 39 och
2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 1–3 och 7.

Reservation 12 (SD)

Reservation 13 (V, MP)

Reservation 14 (C)

Anhöriginvandring

6. Anhöriginvandring

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:388 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkandena 1–3,
2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 16–18,
2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 92 och
2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 96.

Reservation 15 (SD)

Reservation 16 (V)

Reservation 17 (MP)

*Asylprocessen***7. Asylprocessen**

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkande 4,

2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
yrkande 3,

2023/24:504 av Anna Starbrink (L) yrkande 2,

2023/24:596 av Sten Bergheden (M),

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 11 och 13–15,

2023/24:2432 av Magnus Jacobsson (KD),

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 6 och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 18 och 19.

Reservation 18 (SD)

Reservation 19 (V)

Reservation 20 (C)

Reservation 21 (MP)

8. Barn och unga i asylprocessen

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 5–7, 9, 10 och 12,

2023/24:2431 av Magnus Jacobsson (KD) och

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1–5, 7 och 8.

Reservation 22 (V)

Reservation 23 (MP)

*Mottagande av asylsökande***9. Mottagande av asylsökande**

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 21,

2023/24:2256 av Sten Bergheden (M) och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 17, 23 och 24.

Reservation 24 (V)

Reservation 25 (MP)

10. Asylsökandes boende

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:1536 av Eva Lindh m.fl. (S),

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 8,

2023/24:2621 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 9,

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 6,

2023/24:2656 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S) och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 14 och 15.

Reservation 26 (S)

Reservation 27 (C)

Reservation 28 (MP)

11. Dagersättning till asylsökande

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 10 i denna del,

2023/24:2556 av Åsa Karlsson och Isak From (båda S) och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 31.

Reservation 29 (MP)

12. Villkor för ukrainska medborgare

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:955 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2 och 9,

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 10 i denna del,

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 12 och 13 samt

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 10.

Reservation 30 (S)

Reservation 31 (C)

Reservation 32 (MP)

Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

13. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:270 av Torsten Elofsson (KD),

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 8, 20 och 22,

2023/24:1434 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:1443 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 9,

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 9 och

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8 och 9.

Reservation 33 (S)

Reservation 34 (V)

Reservation 35 (C)

Reservation 36 (MP)

Svenskt medborgarskap

14. Svenskt medborgarskap

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:396 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)

yrkandena 1 och 2,

2023/24:550 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och

2023/24:881 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4.

Reservation 37 (SD)

15. Barns medborgarskap

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 19,

2023/24:2583 av Kerstin Lundgren (C),

2023/24:2636 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 20 och

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 93.

Reservation 38 (S)

Reservation 39 (MP)

Stockholm den 2 maj 2024

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Jessica Rosencrantz

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jessica Rosencrantz (M), Tony Haddou (V), Ludvig Aspling (SD), Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Clara Aranda (SD), Ulrika Heindorff (M), Åsa Eriksson (S), Daniel Persson (SD), Ola Möller (S), Magnus Resare (M), Ingemar Kihlström (KD), Nima Gholam Ali Pour (SD), Mauricio Rojas (L), Jessica Rodén (S), Jonny Cato (C) och Annika Hirvonen (MP).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 130 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24. Yrkandena handlar bl.a. om permanent uppehållstillstånd, utökat informationsutbyte, EU:s migrations- och asylpolitik, mottagande av asylsökande, asylprocessen, anhöriginvandring och svenskt medborgarskap. En redovisning av de behandlade yrkandena finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Migration och asylpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. principer för asylregelverket, permanent uppehållstillstånd och ett utökat informationsutbyte mellan myndigheter.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (V), 3 (C), 4 (MP), 5 (S), 6 (MP), 7 (S), 8 (V, MP), 9 (S), 10 (V, MP) och 11 (C).

Gällande ordning

Migration och asylpolitik

I svensk lagstiftning finns regler om migration huvudsakligen i utlänningslagen (2005:716), förkortad UtLL, och utlänningsförordningen (2006:97), förkortad UtLF. De centrala bestämmelserna om skyddsbehövande i svensk rätt finns i 4 kap. UtLL. Där finns definitioner av begreppen flykting och alternativt skyddsbehövande. Det framgår av 5 kap. 1 § UtLL att den som är flykting eller alternativt skyddsbehövande och som befinner sig i Sverige har rätt till uppehållstillstånd.

En ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska beviljas om sökanden de senaste fem åren utan avbrott har vistats i Sverige med uppehållstillstånd eller på annan grund som lagligen bosatt (5 a kap. 1 § UtLL). Den som har beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska ges permanent uppehållstillstånd (5 kap. 2 b § UtLL).

En utlänning som inte är EES-medborgare eller familjemedlem till en EES-medborgare får utvisas ur Sverige om han eller hon döms för brott till en strängare påföljd än böter (8 a kap. 1 § UtLL). Utvisning får också beslutas när domstolen undanröjer en tidigare villkorlig dom eller skyddstillsyn och dömer till annan påföljd. För att utvisning ska få beslutas krävs även att gärningen är av sådant slag och övriga omständigheter är sådana att det kan antas att utlänningen kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet eller att brottet har ett straffvärde som motsvarar fängelse i minst sex månader eller som annars är av sådan karaktär att utlänningen inte bör få stanna i Sverige.

I lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå (kallad gymnasielagen) finns bestämmelser för vissa utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd enligt lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (kallad tillfälliga lagen), som gällde t.o.m. den 19 juli 2021. Enligt 5 § gymnasielagen ska en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt vissa bestämmelser i tillfälliga lagen när tiden för det tillståndet har löpt ut

beviljas ett permanent uppehållstillstånd, om han eller hon dels har en anställning som uppfyller ett antal villkor, dels har fullföljt en av flera angivna utbildningar.

Permanent uppehållstillstånd

En flykting beviljas i regel ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i tre år. Om flyktingen ska få ett nytt tidsbegränsat tillstånd ska det nya uppehållstillståndet gälla i två år. En alternativt skyddsbehövande beviljas normalt sett ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i tretton månader och vid förnyelse ett tillstånd om två år (5 kap. 1 a § UtL). Permanent uppehållstillstånd får ges till en flykting eller alternativt skyddsbehövande efter minst tre års vistelse med tidsbegränsat uppehållstillstånd och endast om utlänningen kan försörja sig och det med hänsyn till utlänningens förväntade levnadssätt inte råder tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas (5 kap. 7 § UtL).

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning på grund av anknytning ska gälla för samma tid som anknytningspersonens uppehållstillstånd när anknytningspersonen har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som t.ex. flykting eller alternativt skyddsbehövande. Även ett uppehållstillstånd som beviljas på grund av anknytning till någon som är bosatt i Sverige ska vara tidsbegränsat, och ska i dessa fall gälla i två år. Den som har haft ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning kan beviljas ett nytt sådant tillstånd om vissa krav är uppfyllda. En ansökan om permanent uppehållstillstånd får när giltighetstiden för ett uppehållstillstånd löper ut beviljas om utlänningen har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i minst tre år och förutsättningarna för uppehållstillstånd på grund av anknytning är uppfyllda (5 kap. 3 g § UtL). För permanent uppehållstillstånd gäller även att de särskilda kraven i 5 kap. 7 § är uppfyllda, nämligen att utlänningen kan försörja sig och att det med hänsyn till utlänningens förväntade levnadssätt inte råder tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas.

Krav på hederligt levnadssätt

Vid prövningen av en ansökan om uppehållstillstånd ska, utom i vissa fall, särskilt beaktas om den sökande har gjort sig skyldig till brott eller brott i förening med annan misskötsamhet (5 kap. 17 § UtL). De fall som inte omfattas av regeln avser t.ex. uppehållstillstånd för flyktingar och andra skyddsbehövande. Makar, sambor och barn med en förälder som är bosatt i Sverige är ytterligare exempel som inte omfattas av regeln, men dessa kategorier kan vägras uppehållstillstånd om de utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet (5 kap. 17 a § UtL).

Som nämnts gäller som ett särskilt krav för permanent uppehållstillstånd att det med hänsyn till utlänningens förväntade levnadssätt inte råder tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas (5 kap. 7 § UtL). Undantag från kravet finns, bl.a. om utlänningen är under 15 år (5 kap. 8 § UtL).

I 8 a kap. UtIL finns regler om utvisning på grund av brott. Som allmänna förutsättningar gäller att en utlänning får utvisas ur Sverige om han eller hon döms för brott till en strängare påföljd än böter eller om en domstol undanröjer en villkorlig dom eller skyddstillsyn som utlänningen har dömts till och dömer till en annan påföljd och gärningen är av sådant slag och övriga omständigheter är sådana att det kan antas att han eller hon kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet eller brottet har ett straffvärde som motsvarar fängelse i minst sex månader eller som annars är av sådan karaktär att utlänningen inte bör få stanna kvar i Sverige.

Motionerna

Migration och asylpolitik

I kommittémotion 2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om principen om första säkra land. Enligt motionärerna bör Sverige i normalfallet ta emot asylsökande enbart när ett krig eller en kris har brutit ut i ett grannland eller i det omedelbara närområdet, som t.ex. Ukraina. Om detta skulle inträffa är det nödvändigt att Sverige har en välfungerande beredskap, i såväl lagstiftning som infrastruktur. Samma motionärer föreslår i kommittémotion 2023/24:397 yrkande 2 ett tillkännagivande om avtal om utvisning av utlänningar till säkra tredjeländer. Motionärerna anför att sådana avtal bör slutas eftersom det i vissa fall inte är möjligt att utvisa utlänningar till hemlandet, t.ex. på grund av risk för omänsklig behandling. Vid behov ska regeringen använda sig av dels internationellt bistånd, dels handelsrelationer för att få till ett samarbete. Detta kan också med fördel genomföras på EU-nivå. I yrkande 4 i sistnämnda motion föreslås ett tillkännagivande om skärpta krav för att få ställning som varaktigt bosatt. Enligt motionärerna bör ställning som varaktigt bosatt förenas med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, inte ett permanent. I motion 2023/24:881 av Markus Wiechel (SD) föreslås tillkännagivanden om att återinföra registrering av EU-medborgare (yrkande 1), om att följa upp dagens rapportering (yrkande 2) samt om att återkalla uppehållstillstånd för flyktingar som besökt sitt hemland (yrkande 3). Samma motionär begär i motion 2023/24:882 yrkande 1 ett tillkännagivande om att utländska medborgare som gör sig skyldiga till grovt sabotage mot blåljusverksamhet ska dömas till utvisning. I motion 2023/24:1467 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) föreslås tillkännagivanden om att sätta fotboja på brottsdömda personer med utvisningsbeslut (yrkande 1) och om att göra det straffbart för en dömd person att utebli från anmälningsplikten (yrkande 2).

I kommittémotion 2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) föreslås tillkännagivanden om att regeringen bör återkomma med förslag om att återgå till utlänningslagen som den såg ut innan tillfälliga lagen trädde i kraft (yrkande 1) och om att regeringen vid en återgång till utlänningslagens lydelse före den 20 juli 2016 bör återkomma med förslag på översyn av lagen och nödvändiga övergångsbestämmelser (yrkande 2). Översynen kan t.ex. gälla en återgång till

huvudregeln att uppehållstillstånd ska vara permanenta, vilket också kräver särskilda övergångsbestämmelser, och problematiken att utlänningslagen står över lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda möjligheten att införa en form av regularisering för den som har levt i Sverige under en längre tid oavsett tidigare uppehållsrättslig status.

I kommittémotion 2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att prioritera arbetet med att identifiera personer som är en fara för rikets säkerhet i migrationsärenden. Migrationsverkets och Säkerhetspolisens arbete med detta bör prioriteras.

I partimotion 2023/24:964 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning som lämnar förslag på ett hållbart system som möjliggör för säkra och lagliga vägar att söka asyl, inklusive humanitära visum. I partimotion 2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om att Migrationsverket bör få ett tydligt uppdrag att bidra till integration. Genom detta kan viktiga och mer genomtänkta steg tas redan från start. I kommittémotion 2023/24:956 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om uppdatering av gymnasielagen. Enligt Migrationsöverdomstolens dom i mål UM 5118-22 den 17 februari 2023 gäller att kraven för permanent uppehållstillstånd i lagen måste vara uppfyllda både vid ansökan och när Migrationsverket prövar ansökningen. Enligt motionärerna bör lagen ändras så att permanent uppehållstillstånd beviljas om villkoren är uppfyllda när Migrationsverket fattar sitt beslut.

I motion 2023/24:1334 av Denis Begic (S) föreslås tillkännagivanden om att införa ett viseringsgarantisystem för föräldrar och nära släktingar till alla som är bosatta i Sverige (yrkande 1) och om att överväga en översyn av de nuvarande bedömningskriterierna för viseringsansökningar för att bättre beakta tidigare resehistorik och den mottagande partens finansiella och praktiska garantier (yrkande 2).

I motion 2023/24:693 av Jan Ericson och Lars Beckman (båda M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att återkalla uppehållstillstånd i vissa fall. I motion 2023/24:2270 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att överväga att underlätta utvisning ur landet i de fall gärningsmannen saknar svenskt medborgarskap. I motion 2023/24:2403 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga avslag och utvisning om man begår brott under tiden man är asylsökande.

Permanent uppehållstillstånd

I kommittémotion 2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att införa språk- och samhällskunskapskrav för att få ett permanent uppehållstillstånd. Motionärerna anför att ett utredningsförslag presenterades i maj 2023 och har remissbehandlats och att

regeringen bör kunna återkomma till riksdagen med en proposition. I motion 2023/24:1025 av Helén Pettersson och Åsa Karlsson (båda S) efterfrågas ett tillkännagivande om att värna de permanenta uppehållstillstånden genom att inte omvandla dessa till tidsbegränsade uppehållstillstånd.

I partimotion 2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) begärs tillkännagivanden om att återinföra permanenta uppehållstillstånd och att underlätta familjeåterförening (yrkandena 9 och 10). Att familjer inte kan återförenas och att uppehållstillstånd tidsbegränsas leder enligt motionärerna till ovisshet, oro och ökad psykisk ohälsa. Det är därför avgörande för integrationen att återinföra permanenta uppehållstillstånd och underlätta familjeåterförening. Även i kommittémotion 2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att återinföra permanenta uppehållstillstånd. Motionärerna anger att tidsbegränsade uppehållstillstånd i många fall används för att lättare kunna utvisa flyktingar som kommit till Sverige som barn och att dessa personer i praktiken tvingas välja mellan utvisning eller att gå under jorden när de blir myndiga.

Krav på hederligt levnadssätt

I kommittémotion 2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om begreppet bristandeandel i lagstiftning som rör migration. Motionärerna anser att det även framöver bör krävas brottsliga handlingar för att en utlänning ska kunna nekats uppehållstillstånd eller utvisas.

I kommittémotion 2023/24:955 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om utvisning på grund av bristandeandel av flyktingar som utnyttjas i prostitution. Motionärerna anför att prostitution nämns som en omständighet som ska kunna leda till att en person som har fått skydd i Sverige ska kunna bli av med sitt uppehållstillstånd. Det vore enligt motionärerna förödande att straffa brottsutsatta ukrainska kvinnor med att utvisa dem. De ska i stället få bättre stöd och status som brottsoffer.

Informationsplikt

I kommittémotion 2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om angiverilagar och om att välfärdens anställda ska undantas från utredningen av det nya regelverket. Motionärerna anser att välfärden, sjukvården och utbildningsväsendet ska undantas från informationsplikten. I kommittémotion 2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) föreslås tillkännagivanden om att informationsplikten inte ska gälla i verksamheter där det finns en rätt till utbildning eller hälso- och sjukvård (yrkande 12) och att informationsplikten i övrigt bör ses över (yrkande 13). I kommittémotion 2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om bibliotekariers anmälningsplikt. Motionärerna anser att de som inte har uppehållstillstånd ska lämna landet men att bibliotekarier inte ska vara verktyg i denna process. I motion 2023/24:1596 av Denis Begic m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att yrkesverksamma inom skola och

hälsovård inte bör ha en skyldighet att rapportera individer som riskerar utvisning.

I kommittémotion 2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att införa en informationsplikt mellan vissa statliga myndigheter om personer som inte har rätt att vistas i Sverige, utan straffansvar. Det är enligt motionärerna rimligt att vissa myndigheter, t.ex. Skatteverket, kan lämna information till Migrationsverket om de påträffar en person som vistas i landet utan uppehållstillstånd. Utgångspunkten bör vara att myndigheter samverkar och kan dela information i de fall det är relevant. Det finns däremot yrkesgrupper som aldrig bör omfattas av anmälningsplikt, t.ex. lärare och läkare. Motionärerna anser även att en anmälningsplikt aldrig ska omfattas av straffansvar. I kommittémotion 2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 25 efterfrågas ett tillkännagivande om att skolpersonal ska undantas från en eventuell anmälningsplikt gällande papperslösa barn.

I kommittémotion 2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att anmälningsplikt avseende barn som befinner sig i landet utan tillstånd inte ska genomföras. Motionärerna anger att de inte kan ställa sig bakom förslag om att medarbetare i skolan ska anmäla om de misstänker att ett barn är i Sverige utan tillstånd. I kommittémotion 2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) föreslås i yrkande 20 ett tillkännagivande om att lägga ned utredningen om angiveri för offentliganställda. Motionärerna anger att en angiverilag riskerar att minska de få kontaktytor som papperslösa har med samhället och driva dem ännu längre bort. Att genom lag förplikta människor att bryta mot sin grundläggande yrkesetik urholkar dessutom tilliten till välfärdens institutioner.

Utskottets ställningstagande

Migration och asylpolitik

Asylinvandringen till Sverige har under senare år varit omfattande. Den tidigare stora invandringen i kombination med bristande integration har bidragit till att Sverige står inför stora utmaningar med ett växande utanförskap. Även om antalet asylsökande som söker sig till Sverige har minskat under senare tid anser utskottet att antalet asylsökande liksom antalet beviljade uppehållstillstånd behöver minska för att bryta och vända utvecklingen. Utgångspunkten ska vara att internationellt skydd endast ska ges i enlighet med vad som krävs enligt EU-rätten eller andra bindande internationella regler och att skydd ska erbjudas tillfälligt. Utskottet anser även att det krävs en ansvarsfull, stram och långsiktigt hållbar migrationspolitik för att återupprätta förtroendet för den reglerade invandringen.

Utskottet kan konstatera att regeringen den 2 oktober 2023 beslutade (dir. 2023:137) att ge en särskild utredare i uppdrag att se över bl.a. reglerna för beviljande av asyl och förfarandet för prövningen av en asylansökan och ta ställning till hur möjligheten att beviljas permanent uppehållstillstånd ska

utmönstras. I direktiven till utredningen anges bl.a. att Sverige inte ska vara mer generöst i synen på ansvar för att pröva en ansökan om internationellt skydd än vad som följer av förpliktelser enligt EU-rätten eller andra juridiskt bindande internationella regler som Sverige har åtagit sig att följa. Det framgår även av direktiven att bl.a. utlänningar som beviljas uppehållstillstånd som varaktigt bosatta kan utgöra en sådan grupp som inte ska beviljas permanent uppehållstillstånd. Syftet med utredningen är att säkerställa ett ansvarsfullt och restriktivt regelverk. Uppdraget ska, i de delar som gäller anpassning av det svenska regelverket till EU:s rättsliga miniminivå, redovisas senast den 2 januari 2025. I övriga delar ska uppdraget redovisas senast den 2 oktober 2025.

Utskottet kan vidare konstatera att migrationsminister Maria Malmer Stenergard (M) under en pressbriefing i mars 2024 berörde ämnet återvändande och aktivt internationellt arbete och då hänvisade till en intensifierad politisk dialog med tredjeländer om återtagandet av egna medborgare samt krav på ett fungerande återvändande inom områden som viserings-, handels-, bistånds- och utrikespolitiken. Vidare kan konstateras att det även inom EU pågår ett arbete med tredjeländer på migrationsområdet. Till exempel ingick EU nyligen ett avtal med Tunisien som omfattar ett heltäckande samarbete på flera politikområden med syftet att hantera migrationen och grundorsakerna på ett systematiskt sätt.

Utskottet anser att det pågående arbetet bör avvaktas och ser inte skäl att föreslå tillkännagivanden om principen om första säkra land och om uppehållstillstånd för varaktigt bosatta, och inte heller om avtal för utvisningar.

När det gäller säkerhetsärenden framgår det av Migrationsverkets årsredovisning för 2023 att myndigheten ska bistå Säkerhetspolisen och att, liksom tidigare, processer har utvecklats för att ytterligare öka förmågan att upptäcka potentiella hot i migrationsprocesserna, bl.a. förbättrat informationsutbyte och remissförfarande. Det framgår även att Migrationsverket deltar i Samverkansrådet mot terrorism. I regleringsbrevet till Migrationsverket för 2024 under Mål och återrapporteringskrav anges att Migrationsverkets id-arbete ska bidra till en ökad kontroll av vilka personer som befinner sig i Sverige eller söker tillstånd före inresa i landet. Syftet är bl.a. att bidra till att skydda Sverige mot säkerhetshot. Enligt regleringsbrevet ska Migrationsverket även vidta åtgärder för att stärka sina kontroller för att upptäcka potentiella säkerhetshot i handläggningen av medborgarskapsärenden. Utskottet ser mot denna bakgrund inte skäl att föreslå ett tillkännagivande om att prioritera arbetet med att identifiera personer som är en fara för rikets säkerhet i migrationsärenden.

Som nämnts anser utskottet att antalet asylsökande liksom antalet beviljade uppehållstillstånd behöver minska och att migrationspolitiken bör vara stram och långsiktigt hållbar. Utskottet är därför inte berett att ställa sig bakom förslag om att återgå till utlänningslagen som den såg ut innan tillfälliga lagen trädde i kraft och om en översyn av utlänningslagen i samband med detta, om regularisering, om säkra och lagliga vägar för att söka asyl inklusive humanitära visum, om att ge Migrationsverket ett integrationsuppdrag eller om att uppdatera gymnasielagen.

Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom motionsyrkanden om bl.a. registrering av EU-medborgare, återkallelse av uppehållstillstånd för flyktingar som besökt hemlandet, utvisning på grund av grovt sabotage mot blåljusverksamhet, att göra det straffbart att utebli från anmälningsplikten, en översyn av bedömningskriterierna för viseringsansökningar, återkallelse av uppehållstillstånd i vissa fall eller utvisning på grund av brott.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2023/24:390 (SD) yrkande 1, 2023/24:397 (SD) yrkandena 2 och 4, 2023/24:693 (M), 2023/24:881 (SD) yrkandena 1–3, 2023/24:882 (SD) yrkande 1, 2023/24:956 (MP) yrkande 16, 2023/24:964 (MP) yrkande 12, 2023/24:986 (V) yrkandena 1, 2 och 4, 2023/24:1334 (S) yrkandena 1 och 2, 2023/24:1467 (SD) yrkandena 1 och 2, 2023/24:2270 (M) yrkande 2, 2023/24:2403 (M), 2023/24:2491 (C) yrkande 10 och 2023/24:2691 (MP) yrkande 13.

Permanent uppehållstillstånd

Utskottet kan konstatera att utredaren genom ovannämnda utredningsdirektiv 2023:137 har fått i uppdrag att ta ställning till hur möjligheten att beviljas permanent uppehållstillstånd ska utmönstras för vissa utlännningar, att undersöka under vilka förutsättningar permanenta uppehållstillstånd som har beviljats vissa utlännningar ska kunna ändras, att ta ställning till hur en sådan ordning skulle kunna utformas samt att överväga och föreslå nödvändiga undantag. Vidare noterar utskottet att utlänningslagen har ändrats för att inte väsentligen avvika från andra EU-länders regler på migrationsområdet och att ett uppehållstillstånd som beviljas enligt huvudregeln därför numera ska vara tidsbegränsat. Permanent uppehållstillstånd kan beviljas efter att utlänningen en period har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd och samtidigt uppfyller vissa särskilda krav. Utskottet vill mot denna bakgrund inte ställa sig bakom motionsyrkanden om att återgå till permanent uppehållstillstånd som huvudregel eller att värna permanenta uppehållstillstånd och avstyrker därmed motionerna 2023/24:1025 (S), 2023/24:2452 (MP) yrkande 18 samt 2023/24:2691 (MP) yrkandena 9 och 10.

Riksdagen tillkännagav i juni 2021 att regeringen ska återkomma med förslag om kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd, undantag från kraven samt ett bemyndigande när det gäller utformningen och kontrollen av kraven (bet. 2020/21:SfU28, rskr. 2020/21:412). Frågan har utretts och i maj 2023 överlämnades utredningsbetänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25) till regeringen. Utredningsbetänkandet har remissbehandlats. Utskottet anser att beredningen av ärendet bör avvaktas och avstyrker därmed motion 2023/24:2622 (S) yrkande 5 om kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd.

Krav på hederligt levnadssätt

Regeringen beslutade i november 2023 att en särskild utredare ska göra en översyn av utlänningslagen och utlänningsförordningen i syfte att skapa en

skärpt reglering med större möjligheter att dels avlägsna utläningar ur landet på grund av brister i deras levnadssätt, dels återkalla uppehållstillstånd även av andra skäl.

Det framgår av kommittédirektiv Skärpta krav på hederligt levnadssätt och ökade möjligheter till återkallelse av uppehållstillstånd (dir. 2023:158) att utredaren bl.a. ska analysera och föreslå hur möjligheterna att neka och återkalla uppehållstillstånd på grund av brister i levnadssättet kan utökas och hur man kan utöka möjligheterna att på grund av brister i levnadssättet avvisa vissa utläningar som saknar uppehållstillstånd. Uppdraget ska redovisas senast den 15 januari 2025.

Med hänsyn till det utredningsarbete som pågår ser utskottet inte skäl att ta några initiativ med anledning av motionsyrkandena om bristande vandel. Motionerna 2023/24:955 (MP) yrkande 8 och 2023/24:2622 (S) yrkande 11 bör därmed avslås.

Informationsplikt

Regeringen beslutade i augusti 2023 om tilläggsdirektiv till Utredningen om stärkt återvändandeverksamhet (Ju 2022:12, dir. 2023:126).

Enligt de ursprungliga kommittédirektiven från juni 2022 om åtgärder för att stärka återvändandeverksamheten (dir. 2022:91) ska en särskild utredare se över delar av regelverket kopplat till återvändande och föreslå åtgärder i syfte att stärka återvändandeverksamheten för den som har ett verkställbart beslut om avvisning eller utvisning. I tilläggsdirektiven anges bl.a. att utredaren även ska lämna förslag på ett utökat informationsutbyte mellan myndigheter i syfte att stärka arbetet med verkställighet och försvåra möjligheterna att leva i landet utan tillstånd. Uppdraget i den sistnämnda delen ska redovisas senast den 30 september 2024.

Utskottet anser att riksdagen med hänsyn till det arbete som pågår bör avslå motionerna 2023/24:1596 (S), 2023/24:2451 (MP) yrkande 2, 2023/24:2452 (MP) yrkande 20, 2023/24:2489 (C) yrkande 25, 2023/24:2491 (C) yrkande 11, 2023/24:2617 (S) yrkande 5, 2023/24:2622 (S) yrkandena 12 och 13 samt 2023/24:2686 (S) yrkande 10.

EU:s migrations- och asylpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden om arbetet inom EU när det gäller bl.a. principen om första säkra land, migrationssamarbete med tredjeländer, införandet av asylvisum och mottagande utanför EU.

Jämför reservation 12 (SD), 13 (V, MP) och 14 (C).

Bakgrund

EU har sedan slutet av 1990-talet arbetat för att skapa ett gemensamt europeiskt asylsystem och förbättra det befintliga regelverket. Fram till 2005 antogs ett antal rättsakter (asylprocedurdirektivet, skyddsgrundsdirektivet, mottagandedirektivet, Dublinförordningen och Eurodacförordningen). Mellan 2008 och 2012 föreslog kommissionen ändringar i dessa rättsakter som antogs av medlemsstaterna 2013.

Flykting- och migrationskrisen 2015 tydliggjorde att EU:s regelverk behövde reformeras för att kunna säkerställa en human och effektiv asylpolitik som klarar situationer med stor inströmning av asylsökande. Krisen tydliggjorde även medlemsstaternas bristande tillämpning av det gemensamma asylsystemet. Kommissionen presenterade därför under 2016 ett paket med förslag till ändringar av sju rättsakter. De efterföljande förhandlingarna om förslagen fortskred i olika takt, och när det gällde den centrala frågan om ett rättvisare system och ansvarsfördelning rådde oenighet bland medlemsstaterna, vilket ledde till låsta positioner och svårigheter att nå överenskommelser.

I september 2020 presenterade EU-kommissionen ett meddelande om en ny migrations- och asylpakt, COM(2020) 609, med fem lagstiftningsförslag (beskrivna nedan) samt ett antal riktlinjer och rekommendationer. Pakten utgår från en helhetssyn på områdena migration, asyl, integration, gränshantering, återvändande, lagliga vägar och samarbete med tredjeländer. I pakten ingår följande förslag till lagstiftningsakter:

- förordning om asyl- och migrationshantering, COM(2020) 610
- ändrat förslag till asylprocedurförordning, COM(2020) 611
- förordning om införande av screening för tredjelandsmedborgare vid yttre gräns, COM(2020) 612
- förordning om hantering av krissituationer och force majeure på migrations- och asylområdet, COM(2020) 613
- ändrat förslag till Eurodacförordning, COM(2020) 614.

I december 2023 nåddes en politisk överenskommelse om dessa grundförslag och i februari 2024 godkändes överenskommelsen i Ständiga representanternas kommitté (Coreper) tillsammans med fem övriga lagstiftningsförslag. Europaparlamentet godkände samtliga förslag i april 2024 och ett slutligt antagande av rättsakterna förväntas i maj 2024.

Asyl- och migrationshanteringsförordningen

Asyl- och migrationshanteringsförordningen upphäver och ersätter Dublinförordningen. När det gäller frågan om vilken medlemsstat som ska ansvara för att pröva en asylansökan gäller även i fortsättningen som huvudregel första asyllandsprincipen. Det införs en skyldighet för tredjelandsmedborgaren att söka asyl i första inreseland. Ansvar för prövning av asylansökningar från personer som har rest in i EU irreguljärt förlängs till att gälla i 20 månader. Ansvar för prövning av asylansökningar från personer med viseringar eller uppehållstillstånd som har löpt ut förlängs och upphör efter tre år för uppehållstillstånd och 18 månader för viseringar. En solidaritetsmekanism införs och rådet beslutar hur mekanismen ska användas. Solidaritetsåtgärderna är obligatoriska, men det står de bidragande medlemsstaterna fritt att välja om de vill bidra genom omfördelning av asylsökande, finansiella bidrag eller alternativa bidrag.

Asylprocedurförordningen

Sökandens skyldighet att stanna kvar i den prövande medlemsstaten och att samarbeta med myndigheterna förtydligas. Garantierna för sökanden stärks när det gäller bl.a. rätt till information och rättslig rådgivning och ensamkommande barns rätt till god man. Det blir obligatorisk för medlemsstaterna att pröva vissa ansökningar i påskyndade förfaranden liksom att tillämpa gränsförfaranden vid yttre gräns för snabbbehandling av asylansökningar som rör länder med, som huvudregel, upp till 20 procents beviljandegrad, säkerhetsärenden eller när sökanden medvetet har vilselett myndigheterna. Medlemsstaterna ska ha en på förhand fastställd kapacitet för gränsförfaranden. EU-gemensamma listor för säkra ursprungsländer och säkra tredjeländer införs.

Screeningförordningen

Screeningförordningen innebär en fördjupad gränskontroll i form av identitetskontroll, hälso- och sårbarhetskontroll samt en säkerhetskontroll av tredjelandsmedborgare som påträffas vid EU:s yttre gräns eller inne på en medlemsstats territorium. En övervaknings- och en klagomålsmekanism införs.

Krishanteringsförordningen

Kommissionen får mandat att i ett första steg besluta om det ska anses råda en kris- eller force majeure-situation. I det andra steget får rådet mandat att fatta beslut om eventuella undantag från den normala asylprocessen och om medlemsstaterna ska bidra med solidaritetsåtgärder. Som exempel kan fristen för att registrera asylansökningar förlängas.

Eurodacförordningen

Eurodacdatabasen utökas till att utöver fingeravtryck innehålla bl.a. ansiktsbild samt uppgifter om personer som uppehåller sig olagligt i en medlemsstat.

som vidarebosätts eller som beviljats tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet. Åldersgränsen för att registrera fingeravtryck sänks från 14 till 6 år. Brottsbekämpande myndigheter får direkt tillgång till databasen och det införs en skyldighet att registrera att en person kan utgöra en säkerhetsrisk.

Övriga lagstiftningsförslag

Mottagandedirektivet, COM(2016) 465, syftar till ökad harmonisering av mottagandeförhållandena inom EU för att uppnå en jämnare fördelning av asylsökande och minska incitamenten för sekundära förflyttningar. Skyddsgrundsförordningen, COM(2016) 466, som ska ersätta nuvarande direktiv, syftar till ökad harmonisering av bedömningar av asylansökningar och innehållet i ett beviljat skydd. Ändringsförslaget påverkar inte medlemsstaters möjlighet att bevilja skydd till andra grupper än flyktingar och subsidiärt skyddsbehövande.

Förslaget om att inrätta ett EU-gemensamt ramverk för vidarebosättning, COM(2016) 468, ska medföra en mer sammanhållen handläggningsprocess, för vidarebosättning och syftar till att fler medlemsstater ska delta i arbetet och bidra till att öka antalet vidarebosättningsplatser i EU.

Förslaget till förordningen om gränsförfarandet för återvändande ska göra det möjligt att tillämpa pakten på de europeiska länder som har andra Schengenregler. Vidare har EU i och med förslaget om screeningförordningen tagit fram ett förslag som innebär en ändring av förordning (EU) 2019/816 som reglerar Ecris-TCN. Ecris-TCN är ett informationssystem för utbyte av uppgifter ur kriminalregister avseende tredjelandsmedborgare. Ändringsförslaget innebär bestämmelser om hur myndigheterna vid kontroller enligt screeningförordningen ska få tillgång till och använda sig av uppgifter om tredjelandsmedborgare i kriminalregister genom användandet av Ecris-TCN.

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) begärs ett tillkännagivande om första-säkra-land-principen inom EU (yrkande 2) och om mottagande utanför EU (yrkande 3). Motionärerna anför att människor på flykt ska söka asyl i det första säkra land som kan nås. EU-lagstiftningen bör därför reformeras så att medlemsländerna ska kunna stoppa asylsökande vid gränsen om de redan befinner sig i, eller kommer direkt från, ett säkert land. Regeringen bör även utreda och arbeta för att på sikt införa ett system inom EU där en person som ansöker om internationellt skydd i ett medlemsland omedelbart skickas till en mottagningsenhet i ett tredjeland där asylansökan kan utredas. Om personen bedöms ha skyddsskäl ska han eller hon beviljas asyl på plats och få skydd utan att behöva resa vidare.

I kommittémotion 2023/24:462 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige i EU bör agera för att unionens migrationssamarbete med länderna i Nordafrika och Mellanöstern ska ske med Genèvekonventionen och de mänskliga rättigheterna som grund. EU bör ta ett

större ansvar för människor på flykt och den politik som leder till kränkningar av migranters rättigheter måste upphöra. I kommittémotion 2023/24:648 av Tony Haddou m.fl. (V) föreslås tillkännagivanden om att regeringen i förhandlingar om en ny migrationspolitik inom EU bör stå upp för asylrätten och dess andemening (yrkande 1) och om att Sverige inom EU bör verka för en flyktingpolitik som värnar asylrätten och grundläggande mänskliga rättigheter (yrkande 2). I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige inom EU bör söka samarbete med de stater som vill ha en mer välkomnande och human migrationspolitik och driva detta samarbete kraftfullt. Vidare föreslås ett tillkännagivande om att Sverige inom EU bör verka för att vidarebosättningsförordningen drivs igenom och att den inte används för att sluta avtal liknande det mellan EU och Turkiet eller s.k. humanitarian admission programmes (yrkande 4). I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör verka för att avtalet mellan EU och Turkiet sägs upp. Motionärerna föreslår vidare i yrkande 7 att Sverige genom EU och FN:s flyktingorgan (UNHCR) ska agera för en snabb evakuering och vidarebosättning av flyktingar och asylsökande från Libyen och i yrkande 8 att regeringen bör agera inom EU för att underlätta för människor som flyr Afghanistan att få skydd i Europa. Motionärerna föreslår också ett tillkännagivande om att Sverige som enskilt land såväl som inom EU och FN bör motverka alla beslut som innebär att asylrätten och flyktingars mänskliga rättigheter kränks (yrkande 9). Ett tillkännagivande om att regeringen bör verka för att de skyddssökande på de grekiska öarna vidarebosätts inom EU och att förhållandena i lägren förbättras kraftigt föreslås i yrkande 10. Vidare föreslår motionärerna tillkännagivanden om att regeringen inom EU bör verka för att korta ned listan över visumpfiktiga länder och för att visumkrav inte ska användas för att stänga ute flyktingar (yrkande 15) och att regeringen bör verka för att EU möjliggör införande av asylvisum (yrkande 16). I yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om att regeringen inom EU bör verka för att transportörsansvaret avskaffas.

I partimotion 2023/24:2458 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 39 föreslås ett tillkännagivande om att skyndsamt se över möjligheten att skapa hållbara och långsiktiga lösningar både globalt och på EU-nivå för att trygga framtiden för klimatflyktingar, eftersom antalet människor i världen som drabbas av klimatförändringar kommer att öka. I kommittémotion 2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att verka för att en ny långsiktig hållbar migrationspakt på EU-nivå kommer på plats som bygger på att alla medlemsländer tar ansvar för mottagandet av skyddsbehövande eller för de personer som fått avslag. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att i de fall avtal eller överenskommelser sluts mellan EU och tredjeland för att kontrollera migration bör demokratiska principer, grundläggande mänskliga rättigheter, principen om non-refoulement, asylrätten och ett värdigt mottagande värnas. Vidare begär motionärerna tillkännagivanden om att verka för att hanteringen av asylansökningar vid EU:s yttre gräns är

rättssäker och att Sverige och EU-kommissionen säkerställer detta genom kontinuerlig uppföljning (yrkande 3) och om att öka rättssäkerheten genom att verka för att EU:s asylbyrå ser över hur asylbesluten som fattas i medlemsländerna blir mer enhetliga (yrkande 7).

I motion 2023/24:1114 av Boriána Åberg (M) begärs ett tillkännagivande om att se över förutsättningarna för att Sverige inom EU och FN ska verka för en reformering av FN:s flyktingkonvention så att den anpassas till dagens förhållanden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att EU:s medlemsländer har enats om de mest centrala rättsakterna i EU:s asyl- och migrationspakt. Förhandlingarna har pågått flera år och har präglats av låsta positioner. Utskottet vill också uppmärksamma att denna historiska uppgörelse nåddes under det svenska ordförandeskapet i rådet. Vidare har nu också en politisk överenskommelse nåtts mellan rådet och Europaparlamentet om de mest centrala rättsakterna.

Den nya lagstiftningen kommer att innebära ett effektivare och enhetligare förfarande för handläggning och prövning av asylansökningar, inklusive snabbare hantering vid EU:s yttre gräns av asylansökningar från länder med låg beviljandegrad. Vidare kommer en tvingande men flexibel mekanism för stöd till medlemsstater som står under migrationstryck att införas, samt tydligare regler för vilken medlemsstat som ska ansvara för att pröva en asylansökan och åtgärder för att förhindra sekundära förflyttningar från en medlemsstat till en annan.

Utskottet kan dock konstatera att rättsakterna ännu inte är antagna och att det sannolikt kommer att dröja innan det nya systemet ska tillämpas av medlemsstaterna. Ett slutligt antagande av rättsakterna förväntas ske i maj 2024. När det gäller t.ex. förslaget till asylprocedurförordning framgår av det utkast till lagstiftningsakt, daterat den 3 april 2024, som överenskommit av Europaparlamentet att kommissionen ska utvärdera tillämpningen av förordningen två år efter det att den börjat tillämpas. Det är enligt utskottets mening ett stort steg framåt att EU:s medlemsstater och Europaparlamentet lyckats enas i denna fråga som varit mycket komplicerad och svårförhandlad. Den nya lagstiftningen kommer att bidra till ökad kontroll vid EU:s yttre gräns. Detta är av stor vikt för att kunna identifiera dels sårbara personer, dels personer som kan utgöra ett säkerhetsshot. Dessutom ger det nya systemet med ett snabbförfarande en bättre möjlighet att prioritera de personer som har skyddsskäl. Den nya migrations- och asylpakten spelar också en viktig roll för att öka tilliten mellan EU:s medlemsstater.

Utskottet, som vill understryka vikten av att det nya systemet nu kommer på plats, anser mot bakgrund av det arbete som nu bedrivs för att slutföra förhandlingarna att det saknas skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionerna 2023/24:390 (SD) yrkandena 2 och 3, 2023/23:648 (V) yrkandena 1–4, 2023/24:1114 (M), 2023/24:2458 (C)

yrkande 39 samt 2023/24:2491 (C) yrkandena 1 och 3. Även motion 2023/23:648 (V) yrkande 15 om visumpliktiga länder avstyrks med det anförda.

När det gäller frågan om mer enhetliga asylbeslut i EU kan utskottet konstatera att EU:s asylbyrå som en del i sitt arbete tar fram gemensamma analyser och vägledning om ursprungsländer. Dessa ska kunna fungera som ett stöd i medlemsstaternas bedömningar av asylansökningar och samtidigt bidra till ökad enhetlighet i tillämpningen av de gemensamma asylreglerna. Mot bakgrund av detta ser utskottet inga skäl att tillstyrka motion 2023/24:2491 (C) yrkande 7. Motionen avstyrks.

Några motioner tar upp samarbetet med tredjeländer. Ett strategiskt och långsiktigt arbete med ursprungsländer, transitländer och stora mottagarländer är enligt utskottets mening viktigt. För att förebygga den irreguljära migrationen till EU behöver dessa länders kapacitet att själva hantera alla olika aspekter av migrationen stärkas. Den överenskommelse som EU nyligen ingick med Tunisien är enligt utskottets mening ett exempel på hur det skulle kunna göras. Överenskommelsen omfattar ett heltäckande samarbete på flera politikområden med syftet att hantera migrationen och ursprungsorsakerna på ett systematiskt sätt. Av överenskommelsen framgår att samarbetet ska ske i enlighet med internationell rätt. Utskottet förutsätter att regeringen inom EU fortsätter att verka för att liknande samarbeten och handlingsplaner genomförs i enlighet med internationell rätt. Därmed anser utskottet att det i nuläget saknas skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionerna 2023/24:462 (V) yrkande 5, 2023/24:648 (V) yrkandena 5 och 7–9 samt 2023/24:2491 (C) yrkande 2.

I en motion tas frågan om mottagandeförhållandena på de grekiska öarna upp. Utskottet kan konstatera att kommissionen, till följd av den brand som utbröt på Lesbos 2020, har tillhandahållit stöd till Grekland för att bygga upp nya mottagningscenter. Av asyl- och migrationsfondens programperiod för 2021–2024 framgår t.ex. att Grekland har tilldelats ca 276 miljoner euro för mottagningscenter på de grekiska öarna. Arbetet har påbörjats och t.ex. kunde nya center öppnas på Samos och Kos under slutet av 2021. Motion 2023/24:648 (V) yrkande 10 avstyrks därmed.

Eftersom utskottet inte finner anledning att föreslå tillkännagivanden om att regeringen inom EU-samarbetet ska verka för att dels avskaffa transportörsansvaret, dels införa asylvisum avstyrker utskottet motion 2023/23:648 (V) yrkandena 16 och 17.

Anhöriginvandring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden bl.a. om krav på vistelsetid för och missbruk av anhöriginvandring, om en stärkt rätt till familjeåterförening och om uppehållstillstånd när en relation har brutits.

Jämför reservation 15 (SD), 16 (V) och 17 (MP).

Gällande ordning

Upphållstillstånd ska ges till en utlänning som är make eller sambo till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige (5 kap. 3 § första stycket 1 UtL).

Upphållstillstånd får enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1 UtL ges till en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som

- a. är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges eller
- b. har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt vissa bestämmelser i utlänningslagen och som har välgrundade utsikter att beviljas varaktigt uppehållstillstånd, om förhållandet framstår som seriöst och har etablerats redan i hemlandet och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges.

Ett uppehållstillstånd som beviljas på grund av anknytning enligt dessa bestämmelser ska vara tidsbegränsat. Om ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas med anknytningen som grund ska det i normalfallet gälla i två år. Ett sådant nytt uppehållstillstånd får beviljas endast om förhållandet består (5 kap. 3 g § UtL). En ansökan om permanent uppehållstillstånd får, när giltighetstiden för ett uppehållstillstånd löper ut, beviljas om utlännen har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i minst tre år och kraven för uppehållstillstånd på grund av anknytning och de särskilda kraven i 5 kap. 7 § UtL är uppfyllda. Även för ett permanent uppehållstillstånd krävs således att förhållandet består.

Upphållstillstånd får dock enligt 5 kap. 16 § UtL beviljas en utlänning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning och som inte kan få ett nytt sådant uppehållstillstånd för att förhållandet har upphört, om

1. utlännen har särskild anknytning till Sverige
2. förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlännen, eller utlännings barn, utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid eller
3. andra starka skäl talar för att utlännen ska ges fortsatt uppehållstillstånd.

Ett sådant uppehållstillstånd ska vara tidsbegränsat och gälla i 13 månader.

Vid prövningen av uppehållstillstånd när parterna har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande ska det särskilt beaktas om utlännen eller utlänningsens barn kan antas bli utsatt för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid om uppehållstillstånd skulle beviljas. En sådan risk utgör särskilda skäl mot att bevilja uppehållstillstånd (5 kap. 17 § UtL).

Uppehållstillstånd ska enligt 5 kap. 3 § första stycket 2 UtL ges till ett utländskt barn som är ogift och

- a. har en förälder som är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige eller
- b. har en förälder som är gift eller sambo med någon som är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige.

Uppehållstillstånd ska ges till en utlännings som är förälder till ett ogift utländskt barn som är flykting eller alternativt skyddsbehövande, om barnet vid ankomsten till Sverige var skilt från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller om barnet lämnats ensamt efter ankomsten. Uppehållstillstånd ska även ges till en utlännings som är förälder till ett ogift utländskt barn som är flykting eller alternativt skyddsbehövande eller en annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, om utlännen befinner sig i Sverige och beslutet om hans eller hennes asylansökan fattas i samband med beslutet om barnets asylansökan (5 kap. 3 § första stycket 4 och 5 UtL).

Uppehållstillstånd får ges till en utlännings som är förälder till och vårdnadshavare för samt sammanbor med ett barn som är bosatt i Sverige samt till en utlännings som ska utöva umgänge som inte är av begränsad omfattning med ett barn som är bosatt i Sverige (5 kap. 3 a § första stycket 3 och 4 UtL).

Med barn avses i utlänningslagen en person som är under 18 år (1 kap. 2 § UtL).

En myndighet ska enligt 8 § förvaltningslagen (2017:900) inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter. I 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) anges att en myndighet även på begäran av en annan myndighet som huvudregel ska lämna ut uppgifter som den förfogar över om inte uppgifterna är sekretessbelagda. Uppgifter ur belastnings- och misstankeregistren om någon annan än den ärendet gäller ska lämnas ut till Migrationsverket för utredning av en ansökan från en utlännings som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande enligt 10 § första stycket 14 förordningen (1999:1134) om belastningsregister och 3 § första stycket 8 förordningen (1999:1135) om misstankeregister.

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:388 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om krav på vistelsetid för

anhöriginvandring. Enligt motionärerna ska en utlänning ha vistats lagligen i Sverige en viss tid innan en anhörig kan invandra för att bo här med utlänningen. Ett sådant krav och den exakta längden bör utredas och kravet bör införas snarast. I yrkande 2 begär motionärerna ett tillkännagivande om att stoppa missbruk av anhöriginvandring. En utlänning som ursprungligen fått uppehållstillstånd som anhörig bör enligt motionärerna inte kunna vara anknytningsperson för en annan anhöriginvandrare. Detta bör vara möjligt först när utlänningen blivit svensk medborgare. Motionärerna begär även ett tillkännagivande om särskilt skydd för barn i anknytningsärenden (yrkande 3). När ett barn är anknytningsperson ska en prövning göras som tar sikte på om den som vill återförenas med barnet kan inverka menligt på barnets utveckling.

I kommittémotion 2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 16 begär motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på hur rätten till familjeåterförening kan stärkas. Enligt motionärerna får inskränkningarna i rätten till familjeåterförening i den nya lagstiftningen mycket stora konsekvenser för människor på flykt, asylsökande och nyanlända. Det finns sedan tidigare brister i hur denna rättighet följs. Flera ambassader har inte hanterat ansökningar om familjeåterförening sedan en tid tillbaka och medborgare i dessa länder tvingas vända sig till beskickningar i andra länder. På så vis begränsas möjligheterna till familjeåterförening även för de som uppfyller de högt ställda lagkraven. I yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om ett borttagande av 18-årsregeln i utlänningslagen. Motionärerna anför att regeln, som innebär att uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning mellan föräldrar och barn endast beviljas om barnet är under 18 år, är onödigt snäv. I yrkande 18 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett återinförande av sista länken-bestämmelsen i utlänningslagen. Bestämmelsen innebar att uppehållstillstånd kunde beviljas om en enda familjemedlem var kvar i hemlandet.

I partimotion 2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 96 föreslås ett tillkännagivande om att ingen ska utvisas för att den lämnar en relation som bygger på hedersförtryck. Även i kommittémotion 2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 92 begärs ett tillkännagivande om att ingen ska utvisas för att den lämnar en våldsam relation eller en relation som bygger på hedersförtryck.

Utskottets ställningstagande

Sverige står inför stora utmaningar med ett växande utanförskap, vilket senare års omfattande invandring i kombination med bristande integration har bidragit till. För att vända den utvecklingen anser utskottet att det är viktigt att skärpa villkoren för anhöriginvandring. I december 2023 genomfördes ändringar i utlänningslagen som innebär att villkoren för anhöriginvandring skärptes i vissa fall (prop. 2023/24:18, bet. 2023/24:SfU5, rskr. 2023/24:18). En förändring är att åldersgränsen för att neka uppehållstillstånd på grund av anknytning höjdes från 18 till 21 år, bl.a. för att förhindra fler tvångsäktenskap.

Möjligheterna till undantag från försörjningskravet vid anhöriginvandring, när anknytningspersonen är alternativt skyddsbehövande, begränsades också. Regeringen har även, utöver dessa ändringar, aviserat ytterligare åtgärder, bl.a. en utredning för att se över försörjningskraven och villkoren i övrigt vid anhöriginvandring med utgångspunkten att ytterligare skärpa villkoren för uppehållstillstånd på grund av anknytning.

Mot denna bakgrund är utskottet inte berett att ställa sig bakom förslag om att införa ett särskilt skydd för barn, att stärka rätten till anhöriginvandring, att ta bort 18-årsregeln, att återinföra sista länken-bestämmelsen eller att ändra reglerna för de som lämnar en relation. Mot bakgrund av pågående utredning ser utskottet inte skäl att föreslå tillkännagivanden om krav på vistelsetid för anhöriginvandring eller om att stoppa missbruket av anhöriginvandring.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2023/24:388 (SD) yrkandena 1–3, 2023/24:986 (V) yrkandena 16–18, 2023/24:2664 (MP) yrkande 92 och 2023/24:2669 (MP) yrkande 96.

Asylprocessen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. jämställdhetsarbete i Migrationsverkets mottagande av asylsökande, stärkt skydd för hbtqi-personer, rättssäkerhet samt barn och unga i asylprocessen.

Jämför reservation 18 (SD), 19 (V), 20 (C), 21 (MP), 22 (V) och 23 (MP).

Gällande ordning

Asylprocessen

För en flykting eller en statslös utlänning får det utfärdas en särskild passhandling för resor utanför Sverige (resedokument). Ett resedokument ska återkallas om innehavaren upphör att vara flykting eller statslös (4 kap. 4 § UtL).

Ett resedokument ska utfärdas med en giltighetstid om högst två år. Om sökanden inom de senaste fem åren före ansökan har förlorat ett tidigare resedokument ska giltighetstiden dock vara ett år, om inte särskilda skäl talar emot det. Detsamma gäller om det finns anledning att misstänka att ett tidigare resedokument inom samma tid har varit föremål för missbruk. Ett resedokument får, när det utfärdas, förses med en anteckning om att innehavarens identitet inte är styrkt (2 kap. 8 § UtL).

Om en utlänning inte har någon handling som gäller som pass och saknar möjlighet att skaffa en sådan handling, får Migrationsverket utfärda ett främlingspass för honom eller henne (2 kap. 1 a § första stycket UtL). Om en utlänning har beviljats uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande

eller beviljats skyddsstatusförklaring ska Migrationsverket utfärda ett främlingspass för utlänningen, om han eller hon inte kan få ett nationellt pass (2 kap. 1 a § andra stycket UtL).

En ansökan om främlingspass ska enligt 2 kap. 1 b § UtL avslås om det inom de senaste fem åren före ansökan har utfärdats tre sådana pass för utlänningen och det inte finns särskilda skäl att bifalla ansökan. Detta gäller dock inte de fall som anges i 2 kap. 1 a § andra stycket UtL.

Ett främlingspass ska utfärdas med en giltighetstid om högst tre år. Om sökanden inom de senaste fem åren före ansökan har förlorat ett tidigare främlingspass ska giltighetstiden dock vara ett år, om inte särskilda skäl talar emot det. Detsamma gäller om det finns anledning att misstänka att ett tidigare främlingspass inom samma tid har varit föremål för missbruk. Ett främlingspass får, antingen när det utfärdas eller senare, försees med en anteckning som begränsar dess giltighetsområde. För främlingspass som inte utfärdas enligt 2 kap. 1 a § andra stycket UtL ska giltighetsområdet begränsas om sökanden inom de senaste fem åren före ansökan har förlorat ett tidigare utfärdat främlingspass och särskilda skäl inte talar emot det. Detsamma gäller om det finns anledning att misstänka att ett tidigare främlingspass inom samma tid har varit föremål för missbruk. Ett främlingspass får, när det utfärdas, försees med en anteckning om att innehavarens identitet inte är styrkt (2 kap. 13 § UtL).

Migrationsverket ska återkalla ett främlingspass bl.a. om innehavaren får en annan handling som gäller som pass eller ska resa till sitt hemland (2 kap. 1 c § UtL).

En utlänning som ska arbeta i Sverige på grund av anställning ska ha arbetstillstånd (2 kap. 7 § UtL). Den som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige som flykting eller alternativt skyddsbehövande är dock undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd (5 kap. 4 § UtL).

Om en utlänning har ansökt om asyl i Sverige får Migrationsverket avgöra ett ärende utan muntlig handläggning endast om utlänningen förklaras vara flykting (13 kap. 1 § UtL). Inför den muntliga handläggningen hos Migrationsverket ska utlänningen tillfrågas om han eller hon föredrar en manlig eller kvinnlig utredare respektive tolk. Utlänningens önskemål ska tillgodoses om det är möjligt (8 kap. 9 c § UtL).

Barn och unga i asylprocessen

I fall som rör ett barn ska det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver (1 kap. 10 § UtL och artikel 3 i barnkonventionen [2018:1197]). Med barn avses i utlänningslagen en person som är under 18 år.

När frågor om tillstånd enligt utlänningslagen ska bedömas och ett barn berörs av ett beslut i ärendet ska barnet höras om det inte är olämpligt (1 kap. 11 § UtL). Den hänsyn ska tas till det barnet har sagt som barnets ålder och mognad motiverar.

I ärenden och mål om bl.a. avvisning och utvisning ska ett offentligt biträde förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att det saknas behov av biträde. Om ärendet eller målet avser ett barn som har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller som alternativt skyddsbehövande och barnet saknar vårdnadshavare här i landet ska offentligt biträde alltid förordnas (18 kap. 1 § UtlL).

Motionerna

Asylprocessen

I kommittémotion 2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om jämställdhetsarbete i mottagandet. Motionärerna anför att Migrationsverkets handläggare enligt EU-rätten är ålagda att fråga asylsökande om de föredrar en manlig eller kvinnlig utredare respektive tolk och tillgodose denna preferens. Det är viktigt att denna rätt inte missbrukas så att utlännningar från en patriarkal eller kvinnofientlig kultur får sina åsikter bekräftade. Migrationsverket bör åläggas att kontinuerligt göra det tydligt att Sverige är ett jämställt land. I kommittémotion 2023/24:397 av samma motionärer yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om begränsningar kring främlingspass och resedokument. Motionärerna anför att rätten att få dessa handlingar måste begränsas eftersom mycket fusk förekommer kring utfärdandet och användandet. Det bör även bli lättare att vid behov bevilja handlingar med kortare giltighetstid eller med begränsat giltighetsområde.

I kommittémotion 2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om inrättande av en särskild inspektion för att säkerställa att Migrationsverkets rutiner och riktlinjer tillämpas rättssäkert och enhetligt. Vidare föreslås tillkännagivanden om att regeringen bör stärka skyddet för hbtqi-personer i asylprocessen (yrkande 13), eftersom rättsosäkerheten är utbredd i hbtqi-asylärenden, och säkerställa att Migrationsverket kan erbjuda tolkar med hbtqi-kompetens (yrkande 14). I yrkande 15 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över rättssäkerheten inom asylprocesser. De senaste åren har visat att rättssäkerheten inte är god.

I kommittémotion 2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) föreslås i yrkande 6 ett tillkännagivande om att stärka rättssäkerheten i asylprocessen. Motionärerna anför att de asylbeslut som fattas måste vara korrekta och lagstiftningen förutsägbar för att åtgärder ska kunna vidtas för att öka återvändandet. En bred utredning behöver därför tillsättas som ser över om och hur rättsäkerheten under asylprocessen kan förstärkas. En sådan utredning bör se över tillförlitlighets- och trovärdighetsbedömningarna som är centrala t.ex. när den asylsökande åberopar förföljelse på grund av konvertering, sexuell läggning eller könsidentitet som asylskäl. Utredningen bör även se över systemet med offentliga biträden.

I partimotion 2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att olika typer av hinder som gör att asylsökande trots rätten att jobba stöter på problem behöver uppmärksammas och åtgärdas. I yrkande 19 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att låta se över en utvecklad studie- och yrkesvägledning. Alla asylsökande skulle i ett tidigt skede kunna träffa expertteam, som specialiserat sig på att hjälpa människor med framtidsplaner, informera om vägar till olika typer av yrken samt inspirera och ge hopp.

I motion 2023/24:596 av Sten Bergheden (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att ytterligare korta väntetiderna för de som kommer till Sverige så att de så snabbt som möjligt ska kunna ta ett jobb.

I motion 2023/24:2432 av Magnus Jacobsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att utvärdera Migrationsverkets hantering av asylsökande afghaner.

I motion 2023/24:504 av Anna Starbrink (L) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att hbtqi-personer från Uganda som söker asyl i Sverige måste kunna få en fristad här.

Barn och unga i asylprocessen

I kommittémotion 2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör genomföra en översyn av utlänningslagens åldersgränser och vilka konsekvenser de har i syfte att stärka skyddet för de mellan 18 och 21 år. Möjligheterna att i lagen ta större hänsyn till denna åldersgrupp bör utredas. Vidare bör asylsökande bedömas enligt den ålder de har när de ansöker om asyl. Motionärerna föreslår även tillkännagivanden om att tydliggöra barnspecifika former av förföljelse som flyktinggrund i utlänningslagen (yrkande 6) och om att regeringen bör återkomma med förslag om att i utlänningslagen stärka barnets rätt att komma till tals (yrkande 7). Motionärerna föreslår i yrkande 9 ett tillkännagivande om inrättande av barnanpassade utredningsenheter på Migrationsverket och i yrkande 10 ett tillkännagivande om en tidsgräns för start av asylutredningar som rör barn. En gräns på maximalt två månader vore att föredra, enligt motionärerna. I yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda behoven av ökad kunskap om ensamkommande flickor och specifika asylskäl för gruppen.

I kommittémotion 2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) föreslås tillkännagivanden om att barnkonventionen ska få fullt genomslag i utlänningslagen (yrkande 1) och om att vid alla tillfällen ha barnets bästa i centrum (yrkande 2). Motionärerna anger att konventionen har fått ett bristfälligt utrymme i lagen, särskilt när det gäller att vid alla tillfällen se till barnets bästa. Principen bör få ytterligare och explicit genomslag i utlänningslagen och en utredning bör se över hur myndigheter rent praktiskt ska applicera bestämmelsen. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om barnspecifika asylskäl. Motionärerna anser att barnspecifik förföljelse måste integreras i migrationslagstiftningen och att det måste säkerställas att barn som ansöker om asyl

bedöms utifrån ett individuellt perspektiv. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att stärka asylsökande barns rätt att återförenas med sina föräldrar. Försörjningskravet för familjeåterforening bör av den anledningen avskaffas. I yrkande 5 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att inte splittra familjer. När ett barn kommer till Sverige som anhörig till en förälder har systemet med tidsbegränsade uppehållstillstånd lett till att familjen splittras när barnet fyllt 18 år, om inte barnet hunnit få permanent uppehållstillstånd. För att hantera bl.a. denna situation infördes en ytterligare humanitär skyddsgrund 2021. Denna skyddsgrund måste vara kvar. I yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att beslut gällande uppehållstillstånd ska utgå från ansökningstillfället och inte beslutstillfället när det gäller om personen ska betraktas som barn eller inte. Motionärerna anför att ett problem med dagens lagstiftning är att rätten till uppehållstillstånd bedöms utifrån den asylsökandes ålder vid utfärdandet av uppehållstillstånd, inte den ålder då personen ansökte eller anlände till Sverige. I många fall har handläggningstiderna på Migrationsverket varit så långa att de som ansökte som barn hinner bli myndiga och därför bedöms utifrån kraven på vuxna som söker asyl. I yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att unga personer med stark anknytning till Sverige ska ges större möjligheter till uppehållstillstånd. Många av de som kommit till Sverige som asylsökande barn har fått utbildning och arbete, t.ex. inom äldreomsorgen. Detta bör i högre utsträckning beaktas i bedömningen av om de kan beviljas uppehållstillstånd på humanitär grund. Den humanitära grunden i utlänningslagen bör därför vara kvar och stärkas.

I motion 2023/24:2431 av Magnus Jacobsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om en utredning av vilken inverkan barnkonventionen samt annan lagstiftning avseende barn har haft vid prövning av migrationsärenden.

Utskottets ställningstagande

Asylprocessen

Regeringen beslutade i december 2023 att ge Statskontoret i uppdrag att göra en översyn av asylprocessen. Syftet är att stärka kvaliteten, enhetligheten och rättssäkerheten på området. I översynen ska Statskontoret bl.a. analysera i vilken utsträckning enhetlighet och rättssäkerhet upprätthålls i bedömningen av asylärenden hos Migrationsverket. Statskontoret ska även utreda om Migrationsverket har den styrning och de arbetsätt som krävs för att upprätthålla enhetlighet och rättssäkerhet i asylprövningen. Översynen ska bl.a. omfatta ärenden som avser konvertiter och hbtqi-personer. I uppdraget ingår även att analysera hur Migrationsverket arbetar för att nå en hög rättslig kvalitet i beslutsfattandet, hur myndigheten följer upp den rättsliga kvaliteten samt om myndighetens metoder för uppföljning är ändamålsenliga. I översynen ska även behovet av en extern tillsynsfunktion eller inspektion på migrationsområdet utredas. Uppdraget ska redovisas senast den 7 oktober 2024.

Den särskilda utredare som ska se över regelverket för beviljande av asyl (dir 2023:137) ska analysera i vilken utsträckning rätten till offentligt bekostat

biträde och tolk i asylförfarandet är mer förmånlig än vad som krävs enligt EU-rätten och utifrån resultatet av analysen överväga och ta ställning till hur rätten till offentligt biträde och tolk i asylförfarandet kan begränsas.

Utskottet noterar vidare att Regeringskansliet i juli 2022 gav en utredare i uppdrag att biträda Justitiedepartementet med att ta ställning till vissa frågor om offentliga biträden i syfte att stärka rättssäkerheten i migrationsprocessen (Ju 2022:H). I mars 2023 beslutade Regeringskansliet om ett tilläggsuppdrag, som innebar en utvidgning av uppdraget till att även avse vissa frågor om bl.a. tolkar. I maj 2023 överlämnade utredaren promemorian En översyn av vissa frågor om offentliga biträden (Ds 2023:14). I promemorian föreslås bl.a. skärpta behörighetskrav på offentliga biträden i migrationsprocessen. Promemorian har remissbehandlats.

I en motion föreslås begränsningar av utfärdandet av främlingspass och resedokument i vissa situationer. Utskottet noterar att bestämmelserna om främlingspass och resedokument skärptes 2021 och att resedokument numera endast utfärdas i de fall det är obligatoriskt enligt konventionerna. Utskottet noterar också att giltighetstiden kan förkortas för såväl resedokument som främlingspass om sökanden inom de senaste fem åren före ansökan har förlorat ett tidigare resedokument respektive främlingspass och det inte finns särskilda skäl som talar emot den kortare giltighetstiden. Detsamma gäller om det finns anledning att misstänka att ett tidigare resedokument eller främlingspass inom samma tid har varit föremål för missbruk. Vidare får både resedokument och främlingspass förses med en anteckning om att innehavarens identitet inte är styrkt, och ett främlingspass får även förses med en anteckning som begränsar dess giltighetsområde. Utskottet ser inga skäl att nu föreslå att riksdagen ska göra ett tillkännagivande om ytterligare begränsningar.

Utskottet konstaterar att frågan om undantag från kravet på arbetstillstånd för asylsökande behandlas i utredningsdelbetänkandet En ny ordning för asylsökandes boende (SOU 2022:64). Utredningen föreslår att asylsökande som huvudregel ska bo på asylboende och ha genomfört samhällsintroduktion för att kunna undantas från kravet. Utredningsbetänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet ser mot bakgrund av vad som anförts inte skäl att ställa sig bakom motionsyrkanden om bl.a. jämställdhetsarbete i mottagandet, begränsningar av främlingspass och resedokument, skyddet för hbtqi-personer och rättssäkerhet i asylprocessen eller om att åtgärda hinder för asylsökande att jobba. Inte heller är utskottet berett att föreslå tillkännagivanden om studie- och yrkesvägledning för asylsökande, väntetider, hanteringen av asylsökande afghaner eller asylsökande hbtqi-personer från Uganda.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2023/24:390 (SD) yrkande 4, 2023/24:397 (SD) yrkande 3, 2023/24:504 (L) yrkande 2, 2023/24:596 (M), 2023/24:986 (V) yrkandena 11 och 13–15, 2023/24:2432 (KD), 2023/24:2491 (C) yrkande 6 samt 2023/24:2691 (MP) yrkandena 18 och 19.

Barn och unga i asylprocessen

I utlänningslagen definieras ett barn som en person som är under 18 år. Enligt lagen ska det i fall som rör ett barn särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. I lagen sägs vidare att barnet ska höras när frågor om tillstånd ska bedömas och ett barn berörs av ett beslut i ärendet – om det inte är olämpligt. Den hänsyn ska tas till det barnet har sagt som barnets ålder och mognad motiverar.

Migrationsverket beslutade 2020 om ett rättsligt ställningstagande om prövning av barns bästa (RS/009/2020). Ställningstagandet, som reviderades 2021 och 2023, är styrande för Migrationsverkets anställda och syftar till att ge rättslig vägledning till myndighetens operativa verksamhet om barnkonventionens förhållande till utlänningsrätten och hur en rättssäker prövning av barnets bästa bör göras i enskilda ärenden. I ställningstagandet anges bl.a. att barn ska ses som kompetenta individer med egna individuella rättigheter, som i förhållande till sin familj kan ha egna skäl för att beviljas uppehållstillstånd. Det anges vidare att 1 kap. 11 § UtL ska tolkas i ljuset av barnkonventionen och att det bara är olämpligt att höra ett barn i det fall barnet inte vill bli hört. Barns rätt att få komma till tals utvecklas vidare i Migrationsverkets rättsliga ställningstagande Att höra barn (RS/010/2020). I det anges bl.a. att frågor om exempelvis flickors förutsättningar inte tas upp särskilt, men att det är viktigt att alltid ta hänsyn till varje barns individuella förutsättningar även i förhållande till exempelvis kön. Det anges vidare att vägledning i relevanta delar kan sökas i andra rättsliga ställningstaganden, t.ex. om utredning och bedömning av förföljelse på grund av kön avseende kvinnor.

I Migrationsverkets årsredovisning för 2023 anges att ansökningar från barn utan vårdnadshavare utgör en minskande andel av asylärendena och att de vid årets utgång utgjorde 3 procent av de öppna ärendena. Den genomsnittliga kötiden i de öppna ärendena var betydligt kortare för barn utan vårdnadshavare än totalen, och andelen öppna ärenden inom författningsstyrd tid var också större. Sammantaget visar detta att ärendena prioriterades.

Barnkonventionen gäller sedan den 1 januari 2020 som svensk lag. Utskottet kan som tidigare år konstatera att barnkonventionen får en allt större betydelse i rättstillämpningen på migrationsområdet. Bland annat har Migrationsöverdomstolen i avgörandet MIG 2020:24 funnit att en utvisning stod i strid med barnkonventionen.

Utskottet anser att det inte finns skäl att föreslå tillkännagivanden om barnspecifika asylskäl, rätten att komma till tals, utredningsenheter, tidsgräns för start av asylutredningar, kunskap om ensamkommande flickor, barnkonventionens genomslag eller barnets bästa i centrum.

Utskottet har ovan konstaterat att invandringen till Sverige under en längre tid har varit omfattande och att det finns betydande utmaningar med integrationen samt att det för att återupprätta förtroendet för den reglerade invandringen krävs en ansvarsfull, stram och långsiktigt hållbar migrationspolitik. Utskottet är därför inte berett att ställa sig bakom förslag om en översyn av utlänningslagens åldersgränser, om att asylsökande ska bedömas enligt den

ålder de har när de ansöker, om barns återförening med föräldrar, familjesplittring eller en humanitär skyddsgrund. Inte heller är utskottet berett att ställa sig bakom förslaget om en utredning av barnkonventionens inverkan vid prövning av migrationsärenden.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2023/24:986 (V) yrkandena 5–7, 9, 10 och 12, 2023/24:2431 (KD) samt 2023/24:2452 (MP) yrkandena 1–5, 7 och 8.

Mottagande av asylsökande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. asylsökandes boende, dagersättning till asylsökande och villkor för ukrainska medborgare som omfattas av massflyktsdirektivet.

Jämför reservation 24 (V), 25 (MP), 26 (S), 27 (C), 28 (MP), 29 (MP), 30 (S), 31 (C) och 32 (MP) samt det särskilda yttrandet (V).

Gällande ordning

Mottagande av asylsökande

I lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., förkortad LMA, finns bestämmelser om sysselsättning för och bistånd till bl.a. utlänningar som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige som flykting eller som alternativt skyddsbehövande. Bistånd lämnas i form av logi, bostadsersättning, dagersättning och särskilt bidrag (13 § LMA).

Migrationsverket ska i lämplig omfattning ge asylsökande m.fl. sysselsättning genom att de får tillfälle att delta i svenskundervisning, i skötsel av förläggningar och i annan verksamhet som bidrar till att göra vistelsen meningsfull (4 § LMA).

Rätten till bistånd för vuxna som inte bor tillsammans med ett barn under 18 år upphör bl.a. när tidsfristen för frivillig avresa enligt avvisnings- eller utvisningsbeslutet löper ut eller, om det inte finns någon tidsfrist, när beslutet inte längre kan överklagas (11 § LMA).

Enligt förordningen (2016:1363) om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare har länsstyrelserna ansvar för insatser för asylsökande och personer med uppehållstillstånd i Migrationsverkets anläggningsboenden. Insatserna innebär bl.a. att stärka personernas kunskaper i svenska språket och om det svenska samhället och den svenska arbetsmarknaden.

Asylsökandes boende

Migrationsverket har huvudansvaret för mottagande av asylsökande m.fl. och driver förläggningar, men verket får ge i uppdrag åt någon annan att driva en

förläggning (2 § LMA). Asylsökande som inte själva ordnar bostad har rätt till logi på en förläggning (14 § LMA).

Migrationsverket svarar för att bostadsersättning lämnas till asylsökande, som i särskilda fall har rätt till sådan ersättning om de ordnar bostad på egen hand (13 och 16 §§ LMA).

En asylsökande som på egen hand ordnar bostad har inte rätt till dagersättning, om det inte är uppenbart oskäligt, om bostaden ligger i en del av en kommun som anses ha sociala och ekonomiska utmaningar (10 a § LMA).

Dagersättning till asylsökande

Migrationsverket svarar för att bistånd i form av dagersättning lämnas till asylsökande (13 § LMA).

Dagersättningen ska enligt 5 § förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritidsaktiviteter, hygienartiklar och andra förbrukningsvaror. Ersättningen ska även täcka utgifter för hälso- och sjukvård, tandvård samt läkemedel om inte annat följer av förordningen (1994:362) om vårdavgifter m.m. för vissa utläningar.

Av 6 § förordningen om mottagande av asylsökande m.fl. framgår att en reducerad dagersättning lämnas när fri mat ingår i inkvarteringen och att full dagersättning för ensamstående uppgår till 71 kronor och reducerad ersättning till 24 kronor, för sammanboende till 61 respektive 19 kronor och för barn till 37–50 kronor (beroende på ålder) respektive 12 kronor.

För familjer som har fler än två barn lämnas hel dagersättning endast för de två äldsta barnen. För vart och ett av de yngre barnen lämnas dagersättning med hälften av det belopp som annars gäller.

Villkor för ukrainska medborgare

Massflyktsdirektivet kom till 2001 med syftet att det ska finnas ett regelverk att aktivera vid en massiv tillströmning av fördrivna personer från ett tredjeland. Vid mötet i Europeiska unionens råd i mars 2022 fattades beslut om att aktivera massflyktsdirektivet (rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, med följden att tillfälligt skydd införs). Detta innebär bl.a. att skyddsbehövande från Ukraina ges ett tillfälligt skydd i EU i ett år med möjlighet till förlängning i ytterligare två år. Massflyktsdirektivets tillämpning har förlängts till och med den 4 mars 2025.

Massflyktsdirektivet har genomförts i svensk rätt (prop. 2001/02:185, bet. 2002/03:SfU4, rskr. 2002/03:47). Genomförandet innebär bl.a. att fördrivna personer beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd under den tid det tillfälliga skyddet gäller enligt rådets beslut. De personer som beviljas uppehållstillstånd och som kan antas komma att vistas här under kortare tid än tre år ska som huvudregel inte folkbokföras, eftersom skyddsbehovet är av tillfällig

natur. Utgångspunkten är att denna grupp inte heller fullt ut bör omfattas av alla de sociala rättigheter som normalt tillkommer personer som bor här.

Av 4 § andra stycket folkbokföringslagen (1991:481) följer att en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd inte ska folkbokföras, om utlänningen kan antas komma att vistas i landet med stöd av det beviljade tillståndet under kortare tid än tre år. Detta gäller dock inte om utlänningen har beviljats en flyktingstatusförklaring eller resedokument eller om det i övrigt finns synnerliga skäl för folkbokföring.

Från den tid då uppehållstillstånd med tillfälligt skydd beviljats ska utlänningen få förmåner enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Vidare har barn samma rätt till hälso- och sjukvård samt tandvård och utbildning som barn som är bosatta i Sverige. Vuxna har rätt till hälso- och sjukvård samt tandvård på samma villkor som asylsökande. Detta framgår av 5 § lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. Enligt 6 § samma lag ska en region erbjuda en vuxen person som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd vård som inte kan anstå, mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning. Vidare har innehavare av uppehållstillstånd med tillfälligt skydd rätt att arbeta i Sverige. Den som arbetar i Sverige har rätt till arbetsbaserad socialförsäkring, t.ex. sjukpenning.

Motionerna

Mottagande av asylsökande

I kommittémotion 2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 21 begärs ett tillkännagivande om att 2016 års ändringar i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. ska rivas upp. Ändringarna innebär att den som får avslag på sin asylansökan, undantaget barn och barnfamiljer, mister rätten till bistånd och boende. Motionärerna anför att ändringarna har fått förödande effekter.

I partimotion 2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att svenskundervisning för asylsökande bör göras till en obligatorisk del av mottagandet av asylsökande och erbjudas alla asylsökande från dag ett. Vidare föreslås tillkännagivanden om att barn ska ha rätt till egen information och kunskap om samhället både initialt under asylsökandeprocessen och senare (yrkande 23) och om att äldre ska ha rätt till information och kunskap om samhället på samma vis (yrkande 24).

I motion 2023/24:2256 av Sten Bergheden (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att ändra villkoren för vilken mat som ska eller får serveras på Sveriges boenden för asylsökande.

Asylsökandes boende

I kommittémotionerna 2023/24:2621 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 9 och 2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 6 samt i motion 2023/24:1536 av Eva Lindh m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om att

avveckla EBO. Motionärerna anför att utredningsdelbetänkandet En ny ordning för asylsökandes boende (SOU 2022:64) lämnades hösten 2022 och har remissbehandlats. Regeringen bör nu kunna gå vidare med förslagen utan dröjsmål. I motion 2023/24:2656 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om EBO-lagen och asylboenden. Motionärerna anger att Migrationsverket måste samverka med berörda kommuner för att framtida asylboenden ska etableras på platser med goda möjligheter.

I kommittémotion 2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att begränsa möjligheten för asylsökande att bo i eget boende under asyltiden. Endast i undantagsfall bör sådant boende tillåtas, t.ex. om den asylsökande har mycket nära familj i Sverige såsom minderåriga barn eller en partner, eller om många skyddsbehövande kommer under kort tid. Att begränsa möjligheten till eget boende skulle enligt motionärerna vara bättre både för den asylsökande och för att motverka segregation.

I partimotion 2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att Migrationsverket bör tillhandahålla lägenhetsboenden av god standard för asylsökande i bostadsområden som inte är socialt utsatta. I yrkande 15 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att anläggningsboenden bör reformeras till mindre enheter eller enskilda lägenheter insprängda i ordinarie bostadsbestånd och bör finnas över hela landet.

Dagersättning till asylsökande

I partimotion 2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 31 föreslås ett tillkännagivande om höjd dagersättning för att förbättra de ekonomiska villkoren för asylsökande. Motionärerna anser att dagersättningen bör höjas så att den ligger i nivå med riksnormen för försörjningsstöd. I kommittémotion 2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 10 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att höja dagersättningen till asylsökande.

I motion 2023/24:2556 av Åsa Karlsson och Isak From (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att se över nivåerna på dagersättningen för asylsökande.

Villkor för ukrainska medborgare

I kommittémotion 2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om ett ordnat mottagande av ukrainare på flykt undan Putins krig. Enligt motionärerna behöver Sverige förbereda sig på att de ukrainska flyktingarna kommer att stanna under en längre tid, vilket kommer att kräva en översyn av vilka anpassningar som behöver göras för att de ukrainska flyktingarnas vistelse och tillfälliga skydd i Sverige ska bli så bra som möjligt.

I kommittémotion 2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att höja dagersättningen för massflyktingar som flytt från Ukraina. Motionärerna anför att dessa personer under mycket lång tid måste leva på den begränsade dagersättning som

asylsökande får under en begränsad tid. I yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning som ser över vilka rättigheter den som omfattas av massflyktsdirektivet ska ha. Förutsättningarna för att främja integrationen för de som har flytt bör då vägas mot möjligheten att skyddet som erbjuds endast kommer att vara tillfälligt.

I kommittémotion 2023/24:955 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att höja dagersättningen. Motionärerna anför att ukrainska flyktingar och asylsökande har mycket svårt att klara sitt uppehälle. I yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att revidera den svenska tillämpningen av massflyktsdirektivet. Motionärerna anför att reglerna inte har setts över sedan de infördes och att de leder till att många människor under flera års tid kan befinna sig i Sverige utan att folkbokföras eller ha samma rättigheter som de som fått uppehållstillstånd. I kommittémotion 2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 10 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att höja dagersättningen för ukrainska flyktingar som får skydd enligt massflyktsdirektivet.

Utskottets ställningstagande

Mottagande av asylsökande

Utskottet anser att mottagandet av asylsökande ska ske under ordnade former och vara utformat på ett sådant sätt att det främjar en effektiv asylprocess och ett välfungerande återvändande.

Utredningen om ett ordnat initialt mottagande av asylsökande (Ju 2021:12) lämnade i november 2022 delbetänkandet En ny ordning för asylsökandes boende (SOU 2022:64), som varit föremål för remissbehandling. Där föreslås bl.a. att Migrationsverkets uppdrag att anordna samhällsintroduktion ska regleras i lag, att det också ska regleras i lag att asylsökande är skyldiga att delta i samhällsintroduktion samt att Migrationsverket bör arbeta aktivt för att säkerställa att alla tar del av samhällsintroduktionen. Bland annat bör Migrationsverket göra anpassningar för att så många som möjligt ska kunna genomföra samhällsintroduktionen. Vidare innebär utredningens förslag att Migrationsverkets uppdrag inte begränsas till att gälla personer i en viss ålder och enligt utredningens uppfattning bör det finnas goda skäl att även erbjuda samhällsintroduktion till barn som är yngre än 15 år.

Sedan 2016 gäller att rätten till bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. för vuxna utlänningar utan barn upphör när ett beslut om avvisning eller utvisning vunnit laga kraft eller kort tid därefter. Utredningen om ett ordnat initialt mottagande av asylsökande fick också i uppdrag att utvärdera konsekvenserna av de förändringar som gjordes 2016 och om det bedöms lämpligt föreslå nödvändiga författningsändringar eller andra åtgärder. I juni 2023 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv (dir. 2023:93) till utredningen. Där får utredaren i uppdrag att, i samband med utvärderingen av konsekvenserna, analysera vilka effekter det skulle kunna få för återvändandet om även vuxna asylsökande utan barn skulle omfattas av

systemet för mottagande fram till dess att de lämnar landet. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2024.

Utskottet finner med hänsyn till det pågående arbetet inte skäl att föreslå något tillkännagivande om 2016 års ändringar i lagen om mottagande av asylsökande m.m., om samhällsinformation eller om svenskundervisning för asylsökande. Motionerna 2023/24:986 (V) yrkande 21 och 2023/24:2691 (MP) yrkandena 17, 23 och 24 avstyrks därmed. Utskottet är inte heller berett att göra ett tillkännagivande om mat på asylsökandes boenden, varför också motion 2023/24:2256 (M) avstyrks.

Asylsökandes boende

Utredningen om ett ordnat initialt mottagande av asylsökande ska bl.a. lämna förslag på hur en skyldighet för asylsökande att i högst 30 dagar bo i ett mottagningscenter kan utformas. I tilläggsdirektiven som regeringen beslutade om i mars 2022 ändrades uppdraget på så sätt att utredaren inte ska lämna förslag på en skyldighet att bo i mottagningscenter under den första tiden i Sverige utan i stället föreslå åtgärder för att asylsökande ska välja att bo i Migrationsverkets boenden under hela asyltiden. Förslagen ska lämna utrymme för Migrationsverket att organisera statliga boenden för asylsökande på ett ändamålsenligt sätt, inklusive i särskilda mottagningscenter, under den första tiden i Sverige. I utredningens delbetänkande SOU 2022:64 föreslås åtgärder för att fler ska bo på asylboenden, och det anges att utgångspunkterna har varit att asylsökandes möjlighet att välja eget boende med bibehållna förmåner ska tas bort. Bland annat föreslås att alla asylsökande ska tilldelas en plats på ett asylboende och att en förutsättning för att den sökande ska få dagersättning, särskilt bidrag och möjlighet att arbeta under asyltiden är att han eller hon bor på det anvisade boendet. I tilläggsdirektiven som regeringen beslutade om i juni 2023 utvidgades uppdraget och utredaren ska bl.a. föreslå hur en anmälningsplikt kan införas, kopplad till att asylsökande ska bo på ett visst boende, och ta ställning till om asylsökande ska anvisas att vistas inom ett geografiskt område. Uppdraget ska i dessa delar redovisas senast den 31 maj 2024.

Utskottet vill inte föregå det pågående arbetet eller beredningen av lämnade förslag och ser därför inte skäl att föreslå något tillkännagivande om att avveckla eller begränsa asylsökandes möjligheter till eget boende. Inte heller är utskottet berett att föreslå tillkännagivanden om utformningen av Migrationsverkets boenden för asylsökande eller att myndigheten måste samverka med kommunerna. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2023/24:1536 (S), 2023/24:2491 (C) yrkande 8, 2023/24:2621 (S) yrkande 9, 2023/24:2622 (S) yrkande 6, 2023/24:2656 (S) och 2023/24:2691 (MP) yrkandena 14 och 15.

Dagersättning till asylsökande

Asylsökande som saknar egna medel har rätt till bistånd i form av boende, dagersättning och särskilt bidrag. Dagersättningen ska räcka till bl.a. mat,

kläder och förbrukningsvaror. Den som är i behov av något som inte täcks av dagersättningen kan ansöka om särskilt bidrag, t.ex. för varma vinterskor.

Utskottet kan konstatera att handläggningstiden för asylärenden ska vara så kort som möjligt. Dagersättningen till asylsökande syftar därmed inte till långvarig försörjning. Asylsökande har under vissa förutsättningar även rätt att arbeta. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att ställa sig bakom förslaget om att höja dagersättningen till asylsökande och avstyrker därmed motionerna 2023/24:2452 (MP) yrkande 10 i denna del, 2023/24:2556 (S) och 2023/24:2691 (MP) yrkande 31.

Villkor för ukrainska medborgare

När det gäller ukrainska medborgare som vistas i Sverige med stöd av reglerna i massflyktsdirektivet kan utskottet konstatera att regeringen har tagit fram ett utkast till lagrådsremiss om villkoren för dessa personer. Utkastet innehåller förslag som syftar till att förbättra levnadsvillkoren för utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och ge dem större möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden på ett ändamålsenligt och samhällsekonomiskt effektivt sätt. Förslagen i utkastet innebär bl.a. att personer i den aktuella gruppen ska kunna folkbokföras tidigare än i dag. Med folkbokföringen följer en möjlighet att få etableringsersättning, som uppgår till 308 kronor per dag, i stället för dagersättning, och personerna kommer att erbjudas samma hälso- och sjukvård som övriga bosatta.

Regeringen föreslår i utkastet till lagrådsremiss att lagändringarna ska träda i kraft den 1 november 2024. Utkastet skickades ut på remiss den 23 februari 2024. I vårändringsbudgeten för 2024, som överlämnades till riksdagen den 15 april 2024, anges att regeringen avser att återkomma till riksdagen med en proposition under 2024. Vidare anger regeringen att de aktuella förslagen bedöms innebära ökade kostnader inom utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. De ökade kostnaderna föreslås delvis finansieras genom minskningar inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd samtidigt som kostnader bedöms minska inom utgiftsområde 8 Migration.

Utskottet vill inte föregripa den pågående beredningen och avstyrker därmed motionerna 2023/24:955 (MP) yrkandena 2 och 9, 2023/24:2452 (MP) yrkande 10 i denna del, 2023/24:2491 (C) yrkandena 12 och 13 samt 2023/24:2622 (S) yrkande 10.

Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. ett intensifierat arbete med återvändande, utvisning av tvångsomhändertagna barn och praktiska verkställighetshinder.

Jämför reservation 33 (S), 34 (V), 35 (C) och 36 (MP).

Gällande ordning

Enligt 1 § förordningen (2008:778) om återetableringsstöd för vissa utlänningar får Migrationsverket efter ansökan besluta om statligt bidrag (återetableringsstöd) till en utlänning som har fått avslag på sin asylansökan och avser att återvända självmant till ett land som på grund av svåra motsättningar har mycket begränsade förutsättningar för återetablering av återvändande. Det krävs dessutom att det ska framstå som sannolikt att utlänningen kommer att tas emot i det land han eller hon avser att återvända till. Enligt 6 § samma förordning får återetableringsstöd betalas ut med 30 000 kronor för den som har fyllt 18 år och med 15 000 kronor för den som inte har fyllt 18 år, dock med högst 75 000 kronor per familj. Återetableringsstöd lämnas i mån av tillgång på medel (5 § samma förordning).

Enligt 5 kap. 12 § UtL får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas en utlänning som behöver vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU. I 21 a § LVU anges att beslut om vård med stöd av den lagen inte hindrar beslut om avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen. Av samma paragraf andra stycket framgår att vård med stöd av lagen upphör när ett beslut om avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen har verkställts.

Det framgår av 10 kap. 1 § UtL att en utlänning som har fyllt 18 år får tas i förvar om det är fråga om att förbereda eller genomföra verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning. Ett sådant beslut om förvar får fattas endast om det annars finns en risk att utlänningen bedriver brottslig verksamhet i Sverige, avviker, håller sig undan eller på annat sätt hindrar verkställigheten.

Migrationsverket får bevilja uppehållstillstånd om det i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som fått laga kraft kommer fram nya omständigheter som innebär att det finns anledning att anta att det avsedda mottagarlandet inte kommer att vara villigt att ta emot utlänningen (12 kap. 18 § UtL). Ett sådant uppehållstillstånd ska gälla i längst 13 månader och varje nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd som därefter beviljas ska gälla i ett år. En ansökan om permanent uppehållstillstånd får, när giltighetstiden för ett uppehållstillstånd löper ut, beviljas om utlänningen har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i minst tre år och hindret mot verkställighet är

bestående och de särskilda kraven i 5 kap. 7 § är uppfyllda (12 kap. 18 a § UtL).

Enligt 12 kap. 22 § UtL upphör ett beslut om avvisning eller utvisning som inte har fattats av allmän domstol att gälla fyra år från det att beslutet vann laga kraft, s.k. preskription. Om beslutet har förenats med ett förbud mot att återvända till Sverige med längre giltighetstid upphör beslutet om avvisning eller utvisning att gälla först när tiden för återreseförbudet går ut.

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att intensifiera arbetet med återvändande. Motionärerna anför att det måste finnas fler tydliga målsättningar för verksamheten för återvändande av personer med avvisnings- eller utvisningsbeslut, i likhet med den förra regeringens mål om att öka återvändandet med 50 procent under 2021–2023. I yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att etablera bättre samarbeten om återtagande med tredjeländer. Enligt motionärerna kan det ske genom sambandspersoner på plats som bidrar till att förbättra kommunikationen och öka förståelsen.

I kommittémotion 2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att utvisningar av tvångsomhändertagna barn förutsätter godkännande av socialnämnden. Motionärerna anför att utlänningslagen i nuläget alltid går före lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga vid en lagkollision. I yrkande 20 begär motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med en strategi för återvändandepolitiken som bygger på erfarenheter av vad som fungerar och där migrationspolitikens mål samverkar. Motionärerna anför bl.a. att positiva incitament är det bästa sättet att öka viljan till frivilligt återvändande. Det handlar om att utöka återetableringsstödet, ge behovsanpassad rådgivning efter avslag på asylansökan och inför återvändandet samt att ge riktade stödsatser till särskilt utsatta grupper. Vidare skulle effektiva och rättssäkra asyprocesser med korta handläggningstider leda till beslut som accepteras i högre grad och minskar risken för en stark anknytning till Sverige, vilket därmed underlättar återvändandearbetet. I yrkande 22 begär motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med förslag utifrån Uppehållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription (SOU 2017:84), bl.a. ett förtydligande av lagstiftningen så att den vars avvisnings- eller utvisningsbeslut inte kan verkställas av skäl som ligger utanför individens kontroll beviljas uppehållstillstånd.

I kommittémotion 2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att återvändandet av personer som fått avslag ska vara effektivt, sammanhållet och humant. Motionärerna öppnar för att se över om förlängd preskriptionstid skulle kunna öka återvändandet och om fotboja kan vara ett alternativ till förvar. Motionärerna anför även att det kan vara nödvändigt att genom bilaterala avtal med tredjeländer stärka incitamenten för

dessa att ta emot sina medborgare när de har sökt asyl i Sverige men fått avslag på sin ansökan.

I kommittémotion 2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att genomföra de förslag som lagts fram i SOU 2017:84 gällande praktiska verkställighetshinder. Motionärerna anför att personer som har ansökt om uppehållstillstånd men fått avslag och ska utvisas hamnar i limbo om utvisningen i praktiken är omöjlig på grund av verkställighetshinder. Personerna omfattas inte av svenska skyddsnet och rättigheter och särskilt barn drabbas.

I motion 2023/24:1434 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att möjliggöra lättnader i sekretessen i fråga om journaler i syfte att kunna verkställa utvisningsbeslut. I motion 2023/24:1443 av samma motionär föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att göra det obligatoriskt att genomföra PCR-tester i situationer som kräver ett godkänt resultat.

I motion 2023/24:270 av Torsten Elofsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att överträdelse av återreseförbud ska omfattas av påföljd likt 20 kap. 2 § UtIL, dvs. fängelse i högst ett år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att återvändandet är en viktig del av en ansvarsfull migrationspolitik. Att de som får ett avvisnings- eller utvisningsbeslut lämnar landet är en förutsättning för att upprätthålla förtroendet för den reglerade invandringen och för att förhindra att människor vistas olagligt i Sverige, något som även kan innebära risker för den enskilde.

Efter riksdagens tillkännagivanden om förlängd preskriptionstid för avlägsnandebeslut (bet. 2020/21:SfU28 punkt 14, rskr. 2020/21:412 och bet. 2021/22:SfU16 punkt 1, rskr. 2021/22:196) och testning av en utlänning för att kunna verkställa ett avlägsnandebeslut (bet. 2020/21:SfU29, rskr. 2020/21:413) tillsattes i juni 2022 en utredning som ska se över delar av regelverket kopplat till återvändande och föreslå åtgärder i syfte att stärka återvändandeverksamheten för den som har ett verkställbart beslut om avvisning eller utvisning (dir. 2022:91). Utredningen ska bl.a. ta ställning till om det ska införas en möjlighet att med hjälp av tvång testa en person för covid-19 och allmänfarliga eller samhällsfarliga sjukdomar för att kunna verkställa ett avlägsnandebeslut. Vidare ska utredningen bl.a. ta ställning till om preskriptionstiden för avlägsnandebeslut ska förlängas. Uppdraget skulle redovisas senast den 31 oktober 2023, men regeringen har beslutat att utvidga utredningens uppdrag (dir. 2023:126). Utredaren ska nu även bl.a. lämna förslag på ett utökat informationsutbyte mellan myndigheter i syfte att stärka arbetet med verkställighet och försvåra möjligheterna att leva i landet utan tillstånd samt se över regelverket om inre utlänningskontroller i syfte att motverka olovlig vistelse i Sverige och att stärka återvändandearbetet. Utre-

daren ska också ta ställning till hur biometriska uppgifter i form av fingeravtryck och fotografier ska kunna användas i utlänningsärenden, föreslå en sänkning av den nedre åldersgränsen för att ta fingeravtryck enligt 9 kap. 8 § UtL, analysera behovet och nyttan av att använda dna-analyser och ta ställning till hur en sådan ordning kan utformas.

Utredningstiden förlängdes och uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2024. Uppdragen om preskriptionstid och återreseförbud har redan redovisats genom delbetänkandet Preskription av avlägsnandebeslut och vissa frågor om återreseförbud (SOU 2024:10). I delbetänkandet föreslås bl.a. att ett beslut om avlägsnande ska gälla i fem år från det att utläningen har lämnat landet eller längre än så om det finns ett återreseförbud som löper och att det införs en möjlighet att meddela längre återreseförbud än i dag om en utläning inte har lämnat landet när tidsfristen för frivillig avresa har löpt ut. Delbetänkandet har skickats ut på remiss.

Utskottet kan vidare konstatera att regeringen i juni 2023 gav Migrationsverket i uppdrag att påbörja inrättandet av återvändandecenter, dvs. särskilda boenden för personer som har fått ett verkställbart överförings-, utvisnings- eller avvisningsbeslut. Av Migrationsverkets webbplats framgår att myndigheten har öppnat återvändandecenter. Det framgår vidare att ett återvändandecenter är ett kollektivt boende där mat och logi erbjuds och där det finns möjlighet till aktiviteter som ska underlätta ett återvändande. På centret finns personal som kan ge stöd och vägledning så att återvändandet kan planeras på bästa sätt. Till exempel kan personen få information om olika former av återintegreringsstöd och stöd av Migrationsverkets personal att planera sitt återvändande och återetableringen i hemlandet. I vissa fall kommer även frivilligorganisationer att finnas på plats. Under tiden på ett återvändandecenter har utläningen rätt till sjukvård och barn har rätt att gå i skolan. Beroende på medverkan till att återvända betalas även viss dagersättning ut. En förutsättning för att kunna erbjudas plats på ett återvändandecenter är att personen har rätt till ekonomiskt stöd och boende från Migrationsverket.

Migrationsverket ska enligt regleringsbrevet för 2024 erbjuda alla personer med verkställbara överförings-, utvisnings- eller avvisningsbeslut som har rätt till bistånd enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. och alla personer vars överklagande i ett ärende om asyl har avslagits av migrationsdomstol plats i ett återvändandecenter. Genom regeringsbrevet har Migrationsverket dessutom fått ett uppdrag att utveckla nya arbets sätt för ett ordnat och ökat återvändande. Uppdraget ska slutredovisas senast den 9 september 2024.

Utskottet kan vidare konstatera att migrationsminister Maria Malmer Stenergard (M) under en pressbriefing i mars 2024 berörde ämnet återvändande och aktivt internationellt arbete. Ministern hänvisade då till en intensifierad politisk dialog med tredjeländer om återtagandet av egna medborgare, krav på ett fungerande återvändande inom områden som viserings-, handels-, bistånds- och utrikespolitiken samt användning av EU:s viseringsverktyg.

Mot denna bakgrund anser utskottet att det saknas skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden om bl.a. arbetet med återvändande, förlängd preskriptionstid, lättnader i sekretessen och återreseförbud. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2023/24:270 (KD), 2023/24:986 (V) yrkande 8, 2023/24:1434 (M), 2023/24:1443 (M), 2023/24:2491 (C) yrkande 9 samt 2023/24:2622 (S) yrkandena 8 och 9.

Utskottet är inte heller berett att föreslå tillkännagivanden om att regeringen bör gå vidare med förslagen i utredningsbetänkandet SOU 2017:84 eller om utvisning av tvångsomhändertagna barn. Även motionerna 2023/24:986 (V) yrkandena 20 och 22 samt 2023/24:2452 (MP) yrkande 9 avstyrks därmed.

Svenskt medborgarskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. ett tillfälligt stopp för att ansöka om och beviljas svenskt medborgarskap samt om att stärka skyddet för barns svenska medborgarskap.

Jämför reservation 37 (SD), 38 (S) och 39 (MP).

Gällande ordning

Svenskt medborgarskap

I lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap, förkortad MedbL, finns regler om förvärv av svenskt medborgarskap. Medborgarskap kan förvärvas vid födseln, genom adoption, genom anmälan eller efter ansökan (naturalisation). Naturalisation ställer krav på att vissa förutsättningar är uppfyllda.

I lagstiftningen finns ett s.k. hemvistkrav som innebär att en utlänning efter ansökan kan beviljas medborgarskap om han eller hon har varit bosatt i Sverige viss tid. Det uppställs också krav på att utlänningen har

- styrkt sin identitet
- fyllt 18 år
- permanent uppehållstillstånd
- haft och kan förväntas ha ett hederligt levnadssätt (11 § MedbL).

Det finns särskilda bestämmelser om undantag från villkoren för naturalisation (dispens). Dispens får medges om sökanden tidigare har varit svensk medborgare, är gift eller sambo med en svensk medborgare eller om det finns andra särskilda skäl till det (12 § MedbL).

Även för förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan uppställs vissa villkor; dock finns inget krav på hederligt levnadssätt.

Barns medborgarskap

Ett barn kan förvärva svenskt medborgarskap på olika sätt. Till exempel förvärvar ett barn svenskt medborgarskap vid födseln om en förälder till barnet är svensk medborgare eller en avliden förälder till barnet var svensk medborgare vid sin död (2 § MedbL). Ett barn som inte har fyllt tolv år och som adopteras av en svensk medborgare blir vid adoptionen svensk medborgare om vissa krav är uppfyllda (4 § MedbL).

Vidare förvärvar ett barn som har fötts i Sverige och som sedan födseln är statslöst svenskt medborgarskap genom anmälan av den eller de som har vårdnaden om barnet, om barnet har permanent uppehållstillstånd och hemvist här i landet (6 § MedbL). Detsamma gäller för barn som har permanent uppehållstillstånd i Sverige och hemvist här i landet sedan tre år eller, om barnet är statslöst, två år. Anmälan ska göras innan barnet har fyllt 18 år och om barnet har fyllt 12 år och har utländskt medborgarskap krävs för förvärv av svenskt medborgarskap att barnet samtycker till det (7 § MedbL). Ytterligare möjligheter till förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan finns i medborgarskapslagen.

En svensk medborgare förlorar sitt svenska medborgarskap när han eller hon fyller 22 år, om han eller hon

1. är född utomlands
2. aldrig haft hemvist i Sverige och
3. inte heller varit här under förhållanden som tyder på samhörighet med landet.

På ansökan som görs innan den svenske medborgaren fyller 22 år får dock medges att medborgarskapet behålls (14 § MedbL).

Den som är eller önskar bli utländsk medborgare får på ansökan befrias från sitt svenska medborgarskap (15 § MedbL). Befrielse ska medges den som saknar hemvist i Sverige. Den som har hemvist i Sverige får vägras befrielse endast om det finns särskilda skäl. Är sökanden inte redan utländsk medborgare ska det som villkor för befrielsen från svenskt medborgarskap krävas att han eller hon inom en viss tid förvärvar medborgarskap i ett annat land.

Motionerna

Svenskt medborgarskap

I kommittémotion 2023/24:396 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om ett moratorium för medborgarskap. Ett tillfälligt stopp för att ansöka om och beviljas medborgarskap bör gälla åtminstone fram till dess att det har kommit på plats bättre rutiner för uppföljning, kontroll och kvalitetssäkring av fattade beslut samt ny lagstiftning i syfte att stärka medborgarskapets värde. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om anmälningsplikt för flerfaldiga medborgarskap. Plikten skulle enligt motionärerna gälla för vissa medborgarskap och personen skulle

vara skyldig att anmäla om han eller hon blivit medborgare, eller upphört att vara medborgare, i den aktuella staten. Denna fråga, och liknande frågor om flerfaldiga medborgarskap, bör utredas. I motion 2023/24:881 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om ett moratorium för beviljande av nya medborgarskap.

I motion 2023/24:550 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att inrätta ett språktest och kräva godkänt resultat som en del för att erhålla svenskt medborgarskap.

Barns medborgarskap

I kommittémotion 2023/24:2636 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att stärka skyddet för barns medborgarskap. Motionärerna anför att det bör övervägas att en ansökan om att upphäva barns svenska medborgarskap ska prövas av domstol utifrån principen om barnets bästa och att barns medborgarskap inte får upphävas i de fall barnet riskerar att fara illa.

I partimotion 2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 93 begärs ett tillkännagivande om att barn som olovligen förts ut ur landet inte automatiskt ska utskrivas från folkbokföringen och förlora sina svenska medborgarskap. Det föreslås i ett utredningsbetänkande att bestämmelserna om befrielse från svenskt medborgarskap ska innefatta krav på barns samtycke och att en befrielse inte ska få stå i strid med barnets bästa. Regeringen bör enligt motionärerna ta förslaget vidare. I kommittémotion 2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 19 föreslås ett tillkännagivande om att utöka möjligheten för barn som saknar uppehållstillstånd, barn födda utomlands och barn med okänt medborgarskap att bli svenska medborgare.

I motion 2023/24:2583 av Kerstin Lundgren (C) begärs ett tillkännagivande om tilläggsdirektiv till utredningen om medborgarskap för att utreda en ändring i 14 § medborgarskapslagen så att medborgarskap ska upphävas på begäran. Motionären anför att de som är födda som svenska medborgare inte borde förlora sitt medborgarskap utan att de själva vill det och att de som har drabbats av den nya ordningens 22-årsgräns måste återfå rätten till sitt medborgarskap om de så önskar.

Utskottets ställningstagande

Svenskt medborgarskap

Det svenska medborgarskapet förenar människor i Sverige oavsett bakgrund och utskottet anser att det är viktigt att medborgarskapet tillmäts stor betydelse, såväl rättsligt som symboliskt. Värdet av det svenska medborgarskapet måste respekteras och värnas.

Utskottet noterar att regeringen i mars 2024 överlämnade propositionen Ändringar i medborgarskapslagen (prop. 2023/24:107) till riksdagen. För att

stärka det svenska medborgarskapets betydelse ur ett både rättsligt och symboliskt perspektiv vill regeringen skärpa kraven för förvärv av medborgarskap genom anmälan. Regeringen föreslår bl.a. att det ska krävas att sökanden uppfyller vissa grundläggande krav på skötsamhet och respekt för samhället.

Vidare redovisade Utredningen om språk- och samhällskunskapskrav för svenskt medborgarskap och andra frågor om medborgarskap i januari 2021 i delbetänkandet Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2) de delar av uppdraget som gäller kraven för medborgarskap.

Utskottet kan också konstatera att regeringen i september 2023 beslutade att en särskild utredare ska lämna förslag på skärpta krav för svenskt medborgarskap (dir. 2023:129). Syftet är att stärka medborgarskapets status och främja ett inkluderande samhälle där individen stärks och ökar sina möjligheter att aktivt delta i samhället. Utredaren ska bl.a. föreslå krav på längre hemvist i Sverige, krav på egenförsörjning och krav på hederligt levnadssätt för att förvärva medborgarskap. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2024.

Regeringen har vidare i regleringsbrevet för 2024 gett Migrationsverket i uppdrag att vidta åtgärder för att stärka sina kontroller för att upptäcka potentiella säkerhetshot i handläggningen av medborgarskapsärenden. Även detta uppdrag ska redovisas senast den 30 september 2024.

Utskottet är mot bakgrund av pågående utredningar och arbete inte berett att ställa sig bakom förslag om tillkännagivanden om ett tillfälligt stopp för svenskt medborgarskap eller om språktester som krav för svenskt medborgarskap. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2023/24:396 (SD) yrkande 1, 2023/24:550 (M) och 2023/24:881 (SD) yrkande 4. Inte heller är utskottet berett att ställa sig bakom ett tillkännagivande om flerfaldiga medborgarskap. Utskottet avstyrker därmed även motion 2023/24:396 (SD) yrkande 2.

Barns medborgarskap

Utskottet anser att det är viktigt att det finns ett starkt skydd för medborgarskapet för barn. Ingen ska mot sin vilja, t.ex. på grund av att han eller hon lever i en hederskontext, tvingas att avsäga sig sitt svenska medborgarskap.

Utskottet konstaterar att regeringen i proposition 2023/24:107 föreslår ändringar i reglerna om befrielse från svenskt medborgarskap. Förslaget innebär att en förutsättning för barns befrielse från svenskt medborgarskap ska vara att befrielsen inte bedöms stå i strid med barnets bästa. Vid den bedömningen ska hänsyn tas till barnets åsikter med beaktande av barnets ålder och mognad. Om barnet har fyllt tolv år ska det dessutom krävas att barnet samtycker till befrielsen.

Utskottet konstaterar vidare att det i utredningsdirektiv 2023:129 om skärpta krav för att förvärva svenskt medborgarskap anges att den särskilda utredaren ska ta ställning till om förfarandet för prövning av barns befrielse av medborgarskap bör ändras. I direktiven anges att det finns en risk för att de

förslag som har lämnats i proposition 2023/24:107 inte är tillräckliga för att förhindra att barn förlorar sitt svenska medborgarskap som en del av hedersrelaterat våld eller tvång. För att ytterligare stärka barnets rättigheter bör det därför analyseras om handläggningen av ärenden om barns befrielse från medborgarskap bör förändras för att förbättra de mekanismer som skyddar barnet. Utredaren ska bl.a. ta ställning till om barns befrielse från medborgarskap alltid ska prövas av en domstol.

Utskottet ser mot bakgrund av vad som har sagts inte skäl för att föreslå något tillkännagivande om barns medborgarskap. Motionerna 2023/24:2452 (MP) yrkande 19, 2023/24:2583 (C), 2023/24:2636 (S) yrkande 20 och 2023/24:2669 (MP) yrkande 93, som får anses delvis tillgodosett, avstyrks därmed.

Reservationer

1. Migration och asylpolitik, punkt 1 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1 och

2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 2 och 4 samt

avslår motionerna

2023/24:693 av Jan Ericson och Lars Beckman (båda M),

2023/24:881 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–3,

2023/24:882 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2023/24:956 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 16,

2023/24:964 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 12,

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1, 2 och 4,

2023/24:1334 av Denis Begic (S) yrkandena 1 och 2,

2023/24:1467 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkandena 1 och 2,

2023/24:2270 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 2,

2023/24:2403 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M),

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 10 och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 13.

Ställningstagande

Människor på flykt ska söka asyl i det första säkra land som kan nås. Sverige ska därmed i normalfallet ta emot asylsökande enbart i en situation då ett krig eller en djupare kris har brutit ut i något av våra grannländer eller i vårt omedelbara närområde, som i Ukraina. Om en sådan kris eller ett krig skulle inträffa är det nödvändigt att Sverige har en välfungerande beredskap. Detta innebär att asylsystemet på sikt bör utformas för att motverka migration genom flera länder och sekundärflyttningar.

I vissa fall är det inte möjligt att utvisa utlänningar till deras hemland. I sådana fall bör särskilda avtal slutas med säkra tredjeländer, dit utlänningar kan utvisas. Om utlänningen har en anknytning till tredjelandet i fråga ska inte

vara avgörande, så länge det inte uppenbarligen strider mot Sveriges internationella åtaganden. Regeringen måste anstränga sig för att få till dessa avtal och vid behov använda sig av dels internationellt bistånd, dels handelsrelationer för att få till ett fungerande samarbete. Detta kan också med fördel genomföras på EU-nivå, där flera länder föreslagit liknande modeller.

Den rättsliga figuren ställning som varaktigt bosatt (VABO) infördes i Sverige 2006 på grund av ett EU-direktiv. I Sverige förenas VABO med permanent uppehållstillstånd. VABO bör i stället förenas med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd om fem år, enligt EU-rättens minimikrav. Regeringen bör i det fortsatta arbetet på EU-nivå arbeta för att VABO-direktivet förändras, så att medlemsstaterna får större möjlighet till tidsbegränsning.

2. Migration och asylpolitik, punkt 1 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1, 2 och 4 samt avslår motionerna

2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1,

2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 2 och 4,

2023/24:693 av Jan Ericson och Lars Beckman (båda M),

2023/24:881 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–3,

2023/24:882 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2023/24:956 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 16,

2023/24:964 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 12,

2023/24:1334 av Denis Begic (S) yrkandena 1 och 2,

2023/24:1467 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkandena 1 och 2,

2023/24:2270 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 2,

2023/24:2403 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M),

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 10 och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 13.

Ställningstagande

Utlänningslagen ska rättvist och rättssäkert leva upp till innehållet och andemeningen i de konventioner som Sverige är bundet av. Tillfälliga lagen

gjorde inte, och förändringarna i utlänningslagen gör inte, asyltagstiftningen mer långsiktigt hållbar, human, effektiv och rättssäker – snarare tvärtom. Därför behövs en återgång till utlänningslagen som den såg ut innan tillfälliga lagen trädde i kraft och regeringen bör återkomma med förslag om detta.

Vid en återgång bör situationen för de som drabbats av de senaste årens migrationspolitik åtgärdas. Regeringen borde även ha åtgärdat problematiken med att utlänningslagen står över LVU, som i flera fall inneburit att beslut har fattats om att utvisa barn som har tvångsomhändertagits tillsammans med de föräldrar som förvaltningsrätten konstaterat saknar förmåga att tillgodose barnens behov. Det finns också flera andra brister i den tidigare lydelsen av utlänningslagen som borde ses över vid en återgång. En återgång kräver också särskilda övergångsbestämmelser för att t.ex. hantera återgången till permanenta uppehållstillstånd som huvudregel. Vid en återgång till utlänningslagens lydelse före den 20 juli 2016 bör regeringen återkomma med förslag på en översyn av lagen och nödvändiga övergångsbestämmelser.

Det behövs en tydligare reglering i lagstiftningen för de som levt i Sverige under lång tid utan tillstånd, en form av regularisering. Bland annat behövs en långsiktigt hållbar lösning för de som omfattas av de s.k. gymnasierglerna, men också för andra som drabbats av lång väntan, osäkerhet och rättsosäkra asylprocesser. Regeringen bör utreda möjligheten att införa en form av regularisering för den som levt i Sverige under en längre tid oavsett tidigare uppehållsrättslig status.

3. Migration och asylpolitik, punkt 1 (C)

av Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 10 och avslår motionerna

2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 1,

2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 2 och 4,

2023/24:693 av Jan Ericson och Lars Beckman (båda M),

2023/24:881 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–3,

2023/24:882 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2023/24:956 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 16,

2023/24:964 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 12,

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1, 2 och 4,

2023/24:1334 av Denis Begic (S) yrkandena 1 och 2,
 2023/24:1467 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)
 yrkandena 1 och 2,
 2023/24:2270 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 2,
 2023/24:2403 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M) och
 2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 13.

Ställningstagande

Det är viktigt att personer som kommer till Sverige, t.ex. för att söka asyl, och som kan utgöra en risk mot rikets säkerhet upptäcks. Migrationsverkets och Säpos arbete med detta måste prioriteras.

4. Migration och asylpolitik, punkt 1 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:956 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 16,
 2023/24:964 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 12 och
 2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 13 och
 avslår motionerna
 2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
 yrkande 1,
 2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)
 yrkandena 2 och 4,
 2023/24:693 av Jan Ericson och Lars Beckman (båda M),
 2023/24:881 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–3,
 2023/24:882 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,
 2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1, 2 och 4,
 2023/24:1334 av Denis Begic (S) yrkandena 1 och 2,
 2023/24:1467 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)
 yrkandena 1 och 2,
 2023/24:2270 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 2,
 2023/24:2403 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M) och
 2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 10.

Ställningstagande

Förutsättningarna för ungdomar att få permanent uppehållstillstånd enligt gymnasielagen behöver återställas. Ny praxis från Migrationsöverdomstolen innebär att kraven för permanent uppehållstillstånd måste vara uppfyllda både vid ansökan och när Migrationsverket prövar ansökan. Lagen behöver ändras så att de som omfattas av gymnasireglerna kan beviljas permanent uppehållstillstånd om de uppfyller villkoren när Migrationsverket fattar beslutet.

I dag saknas i princip lagliga vägar för att ta sig till Europa och söka asyl. Sverige bör därför införa ett system med humanitära visum, så att människor kan resa hit på ett lagligt och säkert sätt och söka asyl. En utredning bör tillsättas som lämnar förslag på ett långsiktigt hållbart system som möjliggör för säkra och lagliga vägar att söka asyl, inklusive humanitära visum. Åtgärder för snabb evakuering bör ingå i en sådan utredning. Utredningen bör också beakta underrättelsehotet från Ryssland samt risken för att systemet utnyttjas.

Migrationsverket bör få ett tydligt uppdrag att bidra till integration. Därigenom kan myndigheten ta viktiga och mer genomtänkta steg redan från start. Det minskar risken för att processer behöver avbrytas.

5. Permanent uppehållstillstånd, punkt 2 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Jessica Rodén (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 5 och
avslår motionerna
2023/24:1025 av Helén Pettersson och Åsa Karlsson (båda S),
2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 18 och
2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Den tidigare socialdemokratiska regeringen tillsatte en särskild utredare för att lämna förslag som innebär att det ska ställas krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för att beviljas permanent uppehållstillstånd. Utredningen presenterade betänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25) den 29 maj 2023. Utredningsbetänkandet har varit föremål för remissbehandling. Regeringen bör kunna gå vidare med förslagen och återkomma till riksdagen med en proposition.

6. Permanent uppehållstillstånd, punkt 2 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 18 och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 9 och 10 samt avslår motionerna

2023/24:1025 av Helén Pettersson och Åsa Karlsson (båda S) och

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 5.

Ställningstagande

Tidsbegränsade uppehållstillstånd skapar bl.a. ökad psykisk ohälsa, försvårar möjligheterna att bearbeta och behandla trauman samt leder till en sämre etableringsprocess, eftersom ovissheten om framtiden gör det svårt för många nyanlända med tidsbegränsat uppehållstillstånd att fokusera på studier och jobb. Dagens reglering av uppehållstillstånd och familjeåterförening bidrar till att kortsiktiga val premieras framför mer långsiktiga. Tidsbegränsade uppehållstillstånd leder också till att barn tvingas välja mellan utvisning eller att gå under jorden när de blir myndiga. Det är avgörande för integrationen att permanenta uppehållstillstånd återinförs och att familjeåterförening underlättas.

7. Krav på hederligt levnadssätt, punkt 3 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Jessica Rodén (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 11 och

avslår motion

2023/24:955 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Regeringen avser att utreda förutsättningarna för att återinföra möjligheten att utvisa utlänningar från Sverige på grund av bristande vandel. Begreppet bristande vandel fasades ut ur utlänningslagen 1989 med motiveringen att det inte längre användes i den praktiska tillämpningen och att begreppet ansågs obsolet.

Begreppet bristande vandel bör anses som förlegat och inte tillämpas i modern rätt. En stram migrationslagstiftning gynnas inte av inslag som är tveksamma ur rättssäkerhetssynpunkt och som bygger på skiftande moraluppfattningar om vad som ska anses lämpligt eller olämpligt. När människor tvingas, luras eller hotas i syfte att utnyttjas på olika sätt, t.ex. för sexuella ändamål, innebär det en grov kränkning av de mänskliga rättigheterna. Prostituerade brottsutsatta ska inte likställas med brottslingar. I utlänningslagen och i andra lagar som rör migration bör det vara tydligt att det är brottsliga handlingar som kan leda till att uppehållstillstånd inte beviljas eller till utvisning.

8. Krav på hederligt levnadssätt, punkt 3 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:955 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 8 och
avslår motion

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 11.

Ställningstagande

Antalet ukrainska flyktingar som utnyttjas i prostitution har ökat på ett alarmerande vis. Den utsatta situation som det innebär att ha skydd enligt massflyktsdirektivet är en bidragande faktor, bl.a. att dagersättningen inte går att försörja sig på. Prostitution nämns som en av de omständigheter som ska leda till att personer som fått skydd i Sverige ska kunna bli av med sitt uppehållstillstånd. De som utnyttjas i prostitution ska i stället få bättre stöd och status som brottsoffer.

9. Informationsplikt, punkt 4 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Jessica Rodén (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2023/24:1596 av Denis Begic m.fl. (S),
2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 5,
2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 12 och 13 samt
2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 10 och
avslår motionerna
2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 2,
2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 20,
2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 25 och
2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 11.

Ställningstagande

Sverige ska ha ordning och reda i mottagandet och fler ska återvända. Informationsutbytet mellan myndigheter och kommuner bör därför öka för att motarbeta skuggsamhället och för att återvändandet av personer som har fått avslag på sin asylansökan ska öka. Det innebär att myndigheter som en person kan komma i kontakt med får ett ansvar för att säkerställa personens lagliga rätt att vistas i Sverige. Förslagen i departementsskrivelsen Utökat informationsutbyte (Ds 2022:13) bör i allt väsentligt kunna genomföras. Lagstiftningen ska dock inte bidra till ett angiverisamhälle där lärare och vårdpersonal tvingas lägga tid på angiveri i stället för på sina jobb. Sådana regler riskerar dessutom att förstärka den mycket ansträngda personalsituationen inom vård, skola och omsorg eftersom många anställda kommer att vilja söka sig till andra yrken på grund av att de inte vill ägna sig åt angiveri på arbetsplatsen. Informationsplikt ska därför som utgångspunkt inte gälla i situationer när en person vänder sig till en myndighet eller kommun i syfte att komma i åtnjutande av en rättighet som personen i fråga eller hans eller hennes barn skulle kunna vara berättigad till, som när det finns en rätt till utbildning eller hälso- och sjukvård eller i fråga om biblioteksverksamhet. Frågan om undantag från informationsplikten i övrigt bör utredas.

10. Informationsplikt, punkt 4 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 2 och

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 20 och
avslår motionerna

2023/24:1596 av Denis Begic m.fl. (S),

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 25,

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 11,

2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 5,

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 12 och 13 samt

2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 10.

Ställningstagande

En angiverilag underlättar inte för människor att ta sig ur skuggsamhället utan riskerar att minska de få kontaktytor som papperslösa har med samhället, och driver dem ännu längre bort. Förslag om en s.k. angiverilag har mött starka protester från de fackföreningar som organiserar läkare, sjuksköterskor, omsorgspersonal, bibliotekarier, lärare, socialsekreterare och andra medarbetare i välfärden. Att förplikta människor genom lag att bryta mot sin grundläggande yrkesetik urholkar tilliten till välfärdens institutioner. Utredningen om anmälningsskyldighet för offentligtanställda bör därför läggas ned.

11. Informationsplikt, punkt 4 (C)

av Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 25 och

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 11 och

avslår motionerna

2023/24:1596 av Denis Begic m.fl. (S),

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 2,
 2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 20,
 2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 5,
 2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 12 och 13 samt
 2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 10.

Ställningstagande

Det är rimligt att vissa myndigheter, exempelvis Skatteverket, kan lämna information till Migrationsverket om de påträffar en person som vistas i landet utan uppehållstillstånd. Utgångspunkten bör vara att myndigheter samverkar och kan dela information i de fall det är relevant. Det finns emellertid yrkesgrupper som aldrig bör omfattas av anmälningsplikt, exempelvis lärare och läkare. Vi anser också att en anmälningsplikt aldrig ska omfattas av straffansvar.

12. EU:s migrations- och asylpolitik, punkt 5 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 2 och 3 samt

avslår motionerna

2023/24:462 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5,

2023/24:648 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–5, 7–10 och 15–17,

2023/24:1114 av Boriana Åberg (M),

2023/24:2458 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 39 och

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 1–3 och 7.

Ställningstagande

Migrations- och flyktingkrisen under 2015 tydliggjorde att bestämmelserna i den s.k. Dublinförordningen inte fungerar. Dublinförordningen kräver att EU-länder aktivt registrerar asylsökande i en europeisk databas, så att den asylsökande inte kan söka asyl i ett annat EU-land. Många länder följer inte regelverket. Sverige bör inom EU arbeta för att reformera EU-rätten, så att principen om första säkra land kan tillämpas fullt ut av alla länder. Sverige bör t.ex. kunna stoppa asylsökande vid Öresund, om de redan befinner sig i eller

kommer direkt från det säkra landet Danmark. Även andra länder i EU ska ha rätt att agera så. Det är sannolikt att problemen med människosmuggling och sekundära förflyttningar skulle kvarstå trots genomförandet av en princip om första säkra land. På sikt bör därför ett mottagande utanför EU utredas, och regeringen bör arbeta för en sådan lösning inom EU-samarbetet.

13. EU:s migrations- och asylpolitik, punkt 5 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:462 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5 och

2023/24:648 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–5, 7–10 och 15–17 samt avslår motionerna

2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 2 och 3,

2023/24:1114 av Boriana Åberg (M),

2023/24:2458 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 39 och

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 1–3 och 7.

Ställningstagande

EU:s flyktingpolitik är i stort behov av reformer, men i en helt annan riktning än den i vilken EU-kommissionens förslag pekar. Sverige bör inom EU verka för en flyktingpolitik som säkerställer att asylrätten och dess andemening respekteras och följs samt värnar mänskliga rättigheter. Sverige bör inom EU söka samarbete med de medlemsstater som vill ha en mer välkomnande och human flyktingpolitik. Sverige bör också verka för att avtalet mellan EU och Turkiet sägs upp. EU:s relationer med Libyen ska bygga på full respekt för asylrätten och mänskliga rättigheter. Vidare bör Sverige genom EU och FN:s flyktingorgan (UNHCR) agera för en snabb evakuering och vidarebosättning av asylsökande från Libyen. Sedan USA:s tillbakaträdande och talibanernas maktövertagande har situationen i Afghanistan förvärrats ytterligare. Den humanitära situationen är extremt ansträngd, fler afghanska medborgare behöver vidarebosättas och möjligheterna att söka skydd i andra länder måste stärkas. Regeringen bör därför agera för att underlätta för människor som flyr Afghanistan att få skydd i Europa. Regeringen bör även verka för att de skyddsökande på de grekiska öarna vidarebosätts inom EU och att förhållandena i lägren förbättras kraftigt under tiden. EU:s lista över visumpliktiga länder bör förkortas, och visumkrav ska inte användas för att stänga ute

flyktingar. EU bör göra det möjligt att införa s.k. asylvisum som komplement till det traditionella sättet att söka asyl, vilket skulle vara en viktig möjlighet att skapa lagliga vägar till EU. Av de förslag från EU-kommissionen som lagts fram på migrationsområdet är det bara vidarebosättningsförordningen som syftar till att förbättra möjligheten för människor på flykt att få asyl i Europa. Förordningen bör säkerhetsställa att EU täcker minst 25 procent av UNHCR:s vidarebosättningsbehov per år. Sverige bör verka för att EU:s gemensamma ramverk för vidarebosättning drivs igenom och att förordningen inte används till att avtal likt det mellan EU och Turkiet eller att s.k. humanitarian admission programmes sluts. Sverige bör även i EU agera för att migrationssamarbeten med länderna i Nordafrika och Mellanöstern sker i enlighet med mänskliga rättigheter och Genèvekonventionen.

Vidare bör regeringen verka för att transportörsansvaret avskaffas eftersom det medför att flyktingar tvingas vända sig till smugglare för att resa över Medelhavet, med livet som insats.

14. EU:s migrations- och asylpolitik, punkt 5 (C)

av Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2458 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 39 och

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 1–3 och 7 samt avslår motionerna

2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 2 och 3,

2023/24:462 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5,

2023/24:648 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 1–5, 7–10 och 15–17 samt

2023/24:1114 av Boriana Åberg (M).

Ställningstagande

Det är viktigt att EU:s medlemsländer tar ett större gemensamt ansvar för en långsiktig och hållbar migrationspolitik. Sverige bör därför verka för att den nya migrationspakten på EU-nivå kommer på plats som bygger på att alla medlemsländer tar ansvar för mottagandet av skyddsbehövande eller för de personer som fått avslag. I förslaget till migrationspakt föreslås ett nytt sätt att hantera asylansökningar vid EU:s yttre gräns. Det är bra att hanteringen av asylansökningar effektiviseras; dock bör den kontinuerligt följas upp av EU-kommissionen för att säkerställa rättssäkerheten i den individuella prövning

som asylprocessen ska bygga på. EU:s asylbyrå bör även se över hur de asylbeslut som medlemsstaterna fattar kan bli mer enhetliga. Vidare är det av stor vikt att demokratiska principer, mänskliga rättigheter, principen om non-refoulement, asylrätten och ett värdigt mottagande värnas när EU sluter avtal med tredjeländer.

Eftersom antalet människor i världen som drabbas av klimatförändringar kommer att öka behövs det också långsiktiga lösningar, både globalt och på EU-nivå, för att trygga framtiden för klimatflyktingar.

15. Anhöriginvandring, punkt 6 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:388 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1–3 och

avslår motionerna

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 16–18,

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 92 och

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 96.

Ställningstagande

Mot bakgrund av den stora invandringen till Sverige under de senaste åren och det svåra integrationsläget, med ett omfattande utanförskap, är det viktigt att rätten till anhöriginvandring anpassas till en miniminivå som är möjlig i förhållande till Sveriges åtaganden. En utlänning ska således ha vistats lagligen i Sverige en viss tid innan en anhörig kan invandra för att bo här med utlänningen. Ett sådant krav på vistelse, om två år, omnämns t.ex. i EU:s familjeåterföreningsdirektiv. Ett uttryckligt sådant krav och den exakta längden på vistelsen, som skulle kunna vara olika beroende på tillståndskategori, bör utredas och införas snarast.

Det finns fall då en utlänning beviljats uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till en partner och sedan, efter en tid, avslutar relationen och agerar anknytningsperson åt en annan utlänning. När han eller hon väl kommer till Sverige kan processen upprepas. Ett besläktat fenomen är när ett barn kommer till Sverige genom anknytning till en förälder och därefter kan utgöra ”ankare” för en annan förälder och därmed en annan familj. Detta skadar förtroendet för svensk migrationslagstiftning. En utlänning som ursprungligen

fått uppehållstillstånd i Sverige som anhörig bör därför inte kunna utgöra anknytningsperson åt en annan anhörig invandrare förrän utlänningen har blivit svensk medborgare.

Barn är en särskilt utsatt grupp när det gäller anhöriginvandring. För att garantera att barnets bästa alltid står i centrum bör en särskild prövning alltid göras när ett barn är anknytningsperson i ett anknytningsärende. Prövningen ska ta fasta på om en utlänning som vill återförenas med barnet kan inverka menligt på barnets utveckling.

16. Anhöriginvandring, punkt 6 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 16–18 och avslår motionerna

2023/24:388 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1–3,

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 92 och

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 96.

Ställningstagande

Rätten till familjeåterförening är i dag inskränkt genom både lagstiftning och praktiska hinder. För att få rätt att återförenas med en familjemedlem som har fått uppehållstillstånd i Sverige måste den som är kvar i sitt hemland intervjuas vid en svensk ambassad. Flera svenska ambassader har inte hanterat ansökningar om familjeåterförening sedan en tid tillbaka. Medborgare i dessa länder tvingas därmed vända sig till beskickningar i andra länder, ofta med långa väntetider och begränsade möjligheter till inresa. På så vis begränsas möjligheterna till familjeåterförening även för de som uppfyller de högt ställda lagkraven. Regeringen bör återkomma med förslag på hur rätten till familjeåterförening kan stärkas.

Utlänningslagen innehåller en 18-årsregel som innebär att uppehållstillstånd på grund av anknytning mellan föräldrar och barn endast beviljas om barnet är under 18 år. Denna bestämmelse är onödigt snäv. Om en person i familjen har skyddsbehov är det sannolikt att samma sak gäller även för övriga i familjen. Relationen mellan föräldrar och barn är för de flesta livslång, och det är orimligt att kräva att den ska avslutas just för att barnet hunnit fylla 18 år. En utvidgning av denna bestämmelse gör det dessutom möjligt att ge fler

människor skydd utan att de behöver riskera livet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om att ta bort 18-årsregeln i utlänningslagen.

Tidigare fanns en s.k. sista länken-bestämmelse i utlänningslagen som innebar att om en enda familjemedlem var kvar i hemlandet kunde han eller hon beviljas uppehållstillstånd för att komma till Sverige och leva med den övriga familjen. Det finns åtskilliga exempel på kvarvarande, åldriga föräldrar som har separerats från sina vuxna barn på grund av att den typen av familjeåterförening har omöjliggjorts. Sista länken-bestämmelsen måste återinföras och regeringen bör återkomma med förslag om detta.

17. Anhöriginvandring, punkt 6 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 92 och

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 96 och

avslår motionerna

2023/24:388 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1–3 och

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 16–18.

Ställningstagande

Skyddet för den som drabbas av hedersrelaterad brottslighet måste stärkas. Ingen ska utvisas för att han eller hon lämnar en våldsam relation eller en relation som bygger på hedersförtryck.

18. Asylprocessen, punkt 7 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 4 och

2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 3 och

avslår motionerna

2023/24:504 av Anna Starbrink (L) yrkande 2,

2023/24:596 av Sten Bergheden (M),

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 11 och 13–15,

2023/24:2432 av Magnus Jacobsson (KD),

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 6 och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 18 och 19.

Ställningstagande

Enligt EU-rätten ska den sökande i asylärenden alltid tillfrågas om han eller hon föredrar en manlig eller kvinnlig utredare respektive tolk. Det är med andra ord möjligt för asylsökande från en patriarkal eller kvinnofientlig kultur att få bekräftelse genom att det svenska samhället anpassar sig. Detta är inte rimligt. Migrationsverket bör bli skyldigt att kontinuerligt göra det tydligt att Sverige är ett jämställt land, där män och kvinnor har samma värde och ska behandlas lika. Regeringen bör också arbeta inom EU för att bestämmelser som riskerar att sända felaktiga signaler avskaffas.

Mycket fusk förekommer kring utfärdandet och användningen av främlingspass och resedokument. Rätten att beviljas dessa handlingar måste därför begränsas. Även andra bestämmelser kring resehandlingarna måste göras strängare, så att det blir lättare att vid behov bevilja handlingar med kortare giltighetstid eller med begränsningar av giltighetsområde, t.ex. endast vissa länder. Allt detta bör skyndsamt utredas, i synnerhet förenligheten med EU-rätten och folkrätten.

19. Asylprocessen, punkt 7 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 11 och 13–15 samt avslår motionerna

2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 4,

2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 3,
2023/24:504 av Anna Starbrink (L) yrkande 2,
2023/24:596 av Sten Bergheden (M),
2023/24:2432 av Magnus Jacobsson (KD),
2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 6 och
2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 18 och 19.

Ställningstagande

I dag finns brister i handläggningen av ärenden där barn söker asyl. Varken lagar och förordningar eller Migrationsverkets egna rättsliga ställningstaganden och andra föreskrifter följs på ett tillfredsställande sätt. Regeringen bör därför återkomma med förslag om att inrätta en särskild inspektion för att säkerställa att Migrationsverkets rutiner och riktlinjer tillämpas rättssäkert och enhetligt.

Grundläggande förvaltningsrättsliga principer om enhetlighet och förutsebarhet i hbtqi-asylärenden måste uppfyllas. Regeringen bör göra mer för att stärka rättssäkerheten. Bland annat ska sökandens självidentifikation vara utgångspunkt vid utredning, prövning och bedömning i hbtqi-asylärenden. Idén om att det är möjligt att objektivt fastställa någons sexuella läggning eller könsidentitet och krav på och förväntningar om att vissa erfarenheter ska ha ägt rum samt kravet på att den sökande ska redogöra för och beskriva dessa måste överges. Hänsyn ska i stället tas till sökandens personliga förutsättningar, situation och omständigheter och kravet på att den asylsökande ska ha känt eller åtminstone måste reflektera kring olikhet, stigma och skam måste upphöra. Migrationsverket bör få en tydlig instruktion om och krav på kvalitetssäkring, få i uppdrag att utbilda personalen och föra statistik över hbtqi-asylärenden och det bör vidare tillsättas en utredning om rättssäkerheten i ärendena. Regeringen bör återkomma med förslag om att stärka skyddet för hbtqi-personer i asylprocessen på det beskrivna sättet.

Det är viktigt att den tolk som anlitas av Migrationsverket i förekommande fall har sådan kompetens om hbtqi-frågor att tolken kan bemöta den asylsökande på ett respektfullt sätt samt behärskar hbtqi-relevanta ord. Regeringen bör säkerställa att Migrationsverket kan erbjuda tolkar med hbtqi-kompetens.

Regeringen bör tillsätta en utredning av rättssäkerheten för att granska asylprocessens alla delar och ta hänsyn till det som skiljer asylärenden från andra förvaltningsrättsliga processer och beslut. Utredningen bör särskilt studera hur förutsättningarna för extra utsatta och marginaliserade grupper kan förbättras och likställas med övriga grupper. Utredningen bör inte vara parlamentarisk.

20. Asylprocessen, punkt 7 (C)

av Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 6 och avslår motionerna

2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 4,

2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 3,

2023/24:504 av Anna Starbrink (L) yrkande 2,

2023/24:596 av Sten Bergheden (M),

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 11 och 13–15,

2023/24:2432 av Magnus Jacobsson (KD) och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 18 och 19.

Ställningstagande

För att kunna vidta åtgärder för att öka återvändandet måste de asylbeslut som fattas vara korrekta och lagstiftningen förutsägbar. Av den anledningen är det centralt att rättssäkerheten under asylprocessen är hög. Det behöver därför tillsättas en utredning som ser över om och hur rättssäkerheten under asylprocessen kan förstärkas. En sådan utredning bör se över tillförlitlighets- och trovärdighetsbedömningarna som är centrala t.ex. när den asylsökande åberopar förföljelse på grund av konvertering, sexuell läggning eller könsidentitet. En sådan utredning bör även se över systemet med offentliga biträden, eftersom det har framkommit att vissa biträden inte fullgjort sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt.

21. Asylprocessen, punkt 7 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 18 och 19 samt avslår motionerna
2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 4,
2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 3,
2023/24:504 av Anna Starbrink (L) yrkande 2,
2023/24:596 av Sten Bergheden (M),
2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 11 och 13–15,
2023/24:2432 av Magnus Jacobsson (KD) och
2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 6.

Ställningstagande

Det är i princip möjligt för en asylsökande att jobba fr.o.m. dag ett, såvida personen inte har ett utvisningsbeslut. Regeringen måste uppmärksamma och åtgärda alla olika typer av hinder som asylsökande trots rätten att jobba stöter på.

Det behövs en utvecklad studie- och yrkesvägledning som alla asylsökande ska kunna träffa i ett tidigt skede. Dessa team bör specialisera sig på att hjälpa människor med deras framtidsplaner, informera om vägar till olika typer av yrken samt inspirera och ge hopp. Med mer intensiva och bättre insatser redan på ett tidigt stadium kan vägen till arbete som tillvaratar människors kompetens förbättras betydligt. Regeringen bör låta se över frågan och återkomma med förslag.

22. Barn och unga i asylprocessen, punkt 8 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 5–7, 9, 10 och 12 samt avslår motionerna

2023/24:2431 av Magnus Jacobsson (KD) och

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1–5, 7 och 8.

Ställningstagande

18-årsgränsen har blivit alltför absolut. Möjligheterna att i utlänningslagen ta större hänsyn till åldersgruppen 18–21 år bör utredas, dock utan att försämma

rättigheterna och skyddet för de som är under 18 år. Vidare bör asylsökande bedömas enligt den ålder de har när de ansöker om asyl. Regeringen bör genomföra en översyn av utlänningslagens åldersgränser i syfte att stärka skyddet för dem mellan 18 och 21 år.

De rekommendationer som FN:s barnrättskommitté har gett till Sverige om förföljelse som barn utsätts för måste återspeglas i utlänningslagen och barns rätt till en individuell prövning av deras asylskäl måste stärkas. Regeringen bör återkomma med förslag om att tydliggöra barnspecifika former av förföljelse som flyktinggrund i utlänningslagen.

Det s.k. olämplighetsrekvisitet i paragrafen om barnets rätt att komma till tals i utlänningslagen utgör i dag ett hinder för att barnets rättigheter ska tillgodoses. Det måste därför tas bort. Barnets bästa ska således utredas och särskilt beaktas i alla fall som rör ett barn, och vid bedömningen av barnets bästa måste hänsyn tas till barnets åsikter. Regeringen bör återkomma med förslag om att stärka barnets rätt att komma till tals i utlänningslagen.

Barnrättsperspektivet måste stärkas i asylutredningarna och därför bör barnanpassade utredningsenheter inrättas på Migrationsverket. Ambitionen bör vara att barn alltid ska höras av särskilt utbildade utredare som har tillgång till aktuell landinformation om barns livsvillkor. Även tolkar ska ha särskild kunskap om barn i asylprocessen och barns grundläggande rättigheter. Regeringen bör således återkomma med förslag om att inrätta barnanpassade utredningsenheter på Migrationsverket.

Det är viktigt att barns asylutredningar prioriteras eftersom barn är extra utsatta. Minnen kan både blekna och påverkas. Tiden mellan asylansökan och asylutredning måste därför kortas. En gräns på maximalt två månader från registrering till asylutredning vore att föredra. Regeringen bör återkomma med förslag om en tidsgräns för start av asylutredningar som rör barn.

En relativt liten andel av de ensamkommande barn och unga som söker asyl i Sverige är flickor. Flykten i sig och ett liv på egen hand i Sverige kan utgöra så pass allvarliga hot mot dem om de skulle återvända att det bör kunna räknas som skyddsskäl i vissa fall. Mycket pekar på att kunskapen om specifika asylskäl för ensamkommande flickor behöver stärkas. Regeringen bör därför utreda behoven av ökad kunskap om ensamkommande flickor och specifika asylskäl för gruppen.

23. Barn och unga i asylprocessen, punkt 8 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1–5, 7 och 8 samt avslår motionerna

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 5–7, 9, 10 och 12 samt

2023/24:2431 av Magnus Jacobsson (KD).

Ställningstagande

Stark kritik har riktats mot det bristfälliga utrymme som barnkonventionen har getts i utlänningslagen och särskilt fokus har legat på misslyckandet med att vid alla tillfällen se till barnets bästa. Principen om barnets bästa är ett absolut fundament i konventionen, och bör genomsyra hur övriga bestämmelser ska tolkas och appliceras. Barnkonventionen måste få fullt genomslag i utlänningslagen.

För att barnets bästa ska få genomslag fullt ut behöver bl.a. barnets situation bedömas före föräldrarnas i asylärenden. En utredning bör genomföras om hur myndigheter rent praktiskt ska applicera bestämmelsen.

Barn på flykt är de facto mer utsatta än vuxna, eftersom de kan utsättas för förföljelse som grundar sig just i att de är barn. Det är därför problematiskt att hänsyn inte tas till detta i asylprocessen. I vissa fall får inte barn tillräcklig möjlighet att berätta om sina asylskäl, barnet får inte tillgång till tolk eller tillräckligt med information om hur asylprocessen ser ut eller så ges barnet inte tillräckligt med stöd och förtroende för att våga berätta. I andra fall handlar det om att föräldrarnas asylskäl prioriteras framför barnets. Barnspecifika asylskäl måste bearbetas och beaktas under handläggningen.

Försörjningskravet vid anhöriginvandring har en rad oavsedda konsekvenser; t.ex. försvåras barnens integration för varje år som går innan de kommer in i den svenska skolan. Det är av central betydelse att barnen inte först behöver vänta kvar i flyktingläger i flera år medan föräldrarna lär sig svenska och letar fast jobb och tillräckligt stor bostad. Eftersom det ofta är män som först tar sig till Sverige leder försörjningskravet och långa väntetider också till att kvinnor och barn hamnar i utsatta situationer, och att fler kvinnor och barn ser sig tvingade att ge sig ut på farliga flyktvägar med livet som insats. Försörjningskravet bör därför avskaffas.

När ett barn kommer till Sverige som anhörig till en förälder som fått asyl men barnet inte självt har asylskäl har systemet med tidsbegränsade uppehållstillstånd lett till att familjen splittrats igen när barnet fyllt 18 år, om inte barnet hunnit få permanent uppehållstillstånd. För att hantera bl.a. denna situation infördes en humanitär skyddsgrund 2021 genom vilken vuxna som har en särskild anknytning till Sverige kan beviljas uppehållstillstånd. Denna grund måste vara kvar för att inte familjer ska splittras.

Rätten till uppehållstillstånd bedöms utifrån den asylsökandes ålder vid utfärdandet av uppehållstillstånd, inte vid ansökan eller ankomst till Sverige. Handläggningstiderna på Migrationsverket har i många fall varit så långa att de som har ansökt som barn har hunnit bli myndiga, och därför bedöms som

vuxna som söker asyl. Migrationsverkets och domstolarnas långa handläggningstider ska inte innebära en förlust av rättigheter för barn. Beslut om uppehållstillstånd ska därför utgå från ansökningstillfälle och inte beslutstillfälle när det gäller om personen ska betraktas som barn eller inte.

Det finns ungdomar som befinner sig i Sverige men som inte uppfyller tillfälliga lagens krav enligt de s.k. gymnasireglerna. De kan ha sökt asyl i Sverige något senare eller väntat något kortare tid på beslut. Många av dessa har dock fått sin utbildning i Sverige eller arbetar i äldreomsorgen eller inom andra yrken. Detta förhållande bör i större utsträckning beaktas i bedömningen av om de kan beviljas uppehållstillstånd på humanitär grund. Den humanitära grunden i utlänningslagen bör därför stärkas.

24. Mottagande av asylsökande, punkt 9 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 21 och avslår motionerna

2023/24:2256 av Sten Bergheden (M) och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 17, 23 och 24.

Ställningstagande

2016 års ändringar i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. har lett till att fler lever i Sverige utan uppehållstillstånd och under större utsatthet samt även till negativa konsekvenser för samhället i stort. Den tidigare regeringen tillsatte en utredning som bl.a. ska se över ändringarna och andra delar av lagen, och det är välkommet. Ändringarna, som innebär att rätten till bistånd enligt lagen upphör för vuxna utlännings utan barn när ett beslut om avvisning eller utvisning har vunnit laga kraft eller kort tid därefter, bör dock rivas upp omedelbart.

25. Mottagande av asylsökande, punkt 9 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 17, 23 och 24 samt avslår motionerna

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 21 och

2023/24:2256 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Undervisning i svenska för asylsökande bör göras till en obligatorisk del av mottagningen av asylsökande och erbjudas alla asylsökande från dag ett, vilket inte sker i dag.

Utredningen om ett ordnat initialt mottagande av asylsökande föreslår att Migrationsverkets informationsuppdrag inte begränsas till att gälla personer i en viss ålder och lyfter även fram att barn behöver egen information. Det är bra och välkommet och behöver gälla inte bara för den allra första korta information som Migrationsverket står för inom det som kallas samhällsintroduktion. Möjligheten att ta del av information och kunskap som är avgörande för en asylsökandes situation och framtid måste omfatta alla, även pensionärer och barn.

26. Asylsökandes boende, punkt 10 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Jessica Rodén (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:1536 av Eva Lindh m.fl. (S),

2023/24:2621 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 9 och

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 6 och avslår motionerna

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 8,

2023/24:2656 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S) och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 14 och 15.

Ställningstagande

År 2021 tillsattes en utredning med bl.a. uppdraget att föreslå hur en skyldighet för asylsökande att bo på s.k. mottagningscenter under den första tiden i Sverige kan utformas. Utredningen lämnade hösten 2022 delbetänkandet En ny ordning för asylsökandes boende, som har remissbehandlats. I juni 2023 fick utredningen dock ett utvidgat uppdrag och en förlängd utredningstid till den 31 maj 2024. Eget boende för asylsökande bör avvecklas och det är inte bra om konsekvensen av tilläggsuppdraget blir att detta försenas. Regeringen bör kunna gå vidare utan dröjsmål.

27. Asylsökandes boende, punkt 10 (C)

av Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 8 och avslår motionerna

2023/24:1536 av Eva Lindh m.fl. (S),

2023/24:2621 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 9,

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 6,

2023/24:2656 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S) och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 14 och 15.

Ställningstagande

Eget boende under asyltiden bidrar till utanförskap och ökar segregationen. Eftersom Migrationsverkets handläggningstid i dag är relativt kort bör möjligheten till eget boende begränsas och endast tillåtas i undantagsfall, t.ex. om den asylsökande har mycket nära familj i Sverige, såsom minderåriga barn eller en partner, eller om många skyddsbehövande kommer till Sverige under kort tid.

28. Asylsökandes boende, punkt 10 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 14 och 15 samt avslår motionerna

2023/24:1536 av Eva Lindh m.fl. (S),

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 8,

2023/24:2621 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 9,

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 6 och

2023/24:2656 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S).

Ställningstagande

Regeringen har aviserat att dagens system med eget boende för asylsökande ska avvecklas. Det kommer inte att bidra till bättre integration utan blir snarare en försämring. Anläggningsboenden för asylsökande behöver reformeras till mindre enheter eller enskilda lägenheter insprängda i ordinarie bostadsbestånd som bör finnas över hela landet. Migrationsverket bör tillhandahålla lägenhetsboenden av god standard i vanliga bostadsområden som inte är socialt utsatta, där det är enkelt för de boende att ingå i ett socialt sammanhang.

29. Dagersättning till asylsökande, punkt 11 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 10 i denna del och

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 31 och avslår motion

2023/24:2556 av Åsa Karlsson och Isak From (båda S).

Ställningstagande

Varje barn har rätt till en skälig levnadsstandard, men asylsökande barn liksom deras familjer åtnjuter inte denna rättighet, eftersom nivån på dagersättningen är mycket låg – den har inte ändrats sedan 1994. Nivån har betydelse för att kunna ta del av lokalsamhället på olika sätt och ha råd med mer än det allra mest basala. Dagersättningen bör höjas så att den ligger i nivå med riksnormen för försörjningsstöd, dvs. 114 kronor för en ensamstående.

30. Villkor för ukrainska medborgare, punkt 12 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Jessica Rodén (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 10 och avslår motionerna

2023/24:955 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2 och 9,

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 10 i denna del och

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 12 och 13.

Ställningstagande

Sverige behöver förbereda sig på att de ukrainska flyktingarna kommer att stanna under en längre tid. Vilka anpassningar som behöver göras för att de ukrainska flyktingarnas vistelse och tillfälliga skydd i Sverige ska bli så bra som möjligt bör ses över – både för flyktingarnas och för det svenska samhällets skull.

31. Villkor för ukrainska medborgare, punkt 12 (C)

av Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 12 och 13 samt avslår motionerna

2023/24:955 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2 och 9,

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 10 i denna del och

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 10.

Ställningstagande

De som omfattas av massflyktsmekanismen beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd omgående och har samma rättigheter som en asylsökande. Det innebär att de under mycket lång tid måste leva på den dagersättning som asylsökande får under en begränsad tid. Ersättningen för de som har flytt från Ukraina måste därför höjas.

De som har flytt Ukraina behöver även få utökade integrationsmöjligheter och i den utsträckning det är möjligt rätt till svenska för invandrare. Oavsett hur länge dessa personer kommer att stanna i Sverige är det viktigt att de snabbt integreras och får möjlighet att arbeta och att barnen får tillgång till förskola och skola. Situationen för de som har flytt från Ukraina till Sverige måste lösas nu, men på längre sikt behöver det också ses över vilka rättigheter massflyktingar ska ha om massflyktsdirektivet aktiveras igen. Då bör förutsättningarna för att främja integrationen för de som har flytt vägas mot möjligheten att skyddet som erbjuds endast kommer att vara tillfälligt.

32. Villkor för ukrainska medborgare, punkt 12 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:955 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2 och 9 samt

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 10 i denna del och avslår motionerna

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 12 och 13 samt

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 10.

Ställningstagande

Majoriteten av flyktingarna från Ukraina lever under fattigdomsgränsen. Dag-ersättningen för asylsökande har inte höjts på snart 30 år och utgör bara ca 60 procent av vad som anses vara existensminimum. Dag-ersättningen måste höjas.

Reglerna i massflyktsdirektivet har inte setts över sedan de infördes. Det är problematiskt att de leder till att människor under flera års tid kan befinna sig i Sverige utan att folkbokföras eller ha de rättigheter som normalt tillkommer människor som fått skydd här. Det svenska genomförandet av massflyktsdirektivet måste ses över.

33. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, punkt 13 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Jessica Rodén (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8 och 9 samt avslår motionerna

2023/24:270 av Torsten Elofsson (KD),

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 8, 20 och 22,

2023/24:1434 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:1443 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 9 och

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 9.

Ställningstagande

Den förra regeringen vidtog åtgärder för att öka återvändandet av personer med avlägsnandebeslut. Bland annat antogs ett återvändandemål, som innebar att återvändandet skulle öka med 50 procent 2023 jämfört med 2021. En särskild utredare fick också i uppdrag att se över delar av regelverket och föreslå åtgärder i syfte att stärka återvändandeverksamheten. Utredningen fick i augusti 2023 tilläggsdirektiv av regeringen. Det är bra med ytterligare utredningsuppdrag men otillfredsställande att tilläggsdirektiven nu försenar utredningen med upp till ett år. Regeringen har vidare valt att ta bort det antagna målet för återvändandeverksamheten. Därmed saknar berörda myndigheter tydliga mål att arbeta mot. Arbetet med återvändande behöver intensifieras och det bör finnas fler tydliga målsättningar för återvändandeverksamheten.

En förutsättning för ett effektivt återvändandearbete är att det etableras bättre samarbeten med tredjeländer. Det är viktigt att i viss utsträckning kunna villkora bistånd med vissa krav på att landet tar emot sina egna medborgare. Men det är också viktigt att Sverige bedriver ett aktivt arbete i samarbete med de länder som ska återta sin medborgare. Att enbart fokusera på att straffa med bl.a. minskat utvecklingsbistånd är ohållbart. Sverige behöver lära av de länder som har varit lyckosamma med åtgärder på plats. Till exempel har Norge ett system med sambandspersoner på plats som bidrar till att förbättra kommunikationen och öka förståelsen för den norska politiken.

34. Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut, punkt 13 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 8, 20 och 22 samt avslår motionerna

2023/24:270 av Torsten Elofsson (KD),

2023/24:1434 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:1443 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 9,

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 9 och

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Utlänningslagen går alltid före LVU vid en lagkollision. I flera fall har detta inneburit att beslut har fattats om att utvisa barn som har tvångsomhändertagits tillsammans med de föräldrar som förvaltningsrätten konstaterat saknar förmåga att tillgodose barnens behov. Denna ordning bör ses över för att Sverige ska leva upp till skyldigheterna i förhållande till barnens bästa. Regeringen bör återkomma med förslag om att utvisningar av tvångsomhändertagna barn förutsätter godkännande av socialnämnden.

Det bästa sättet att öka viljan till frivilligt återvändande är positiva incitament, såsom att utöka återetableringsstödet och ge behovsanpassad rådgivning och riktade stödsatser till särskilt utsatta grupper. Att förbereda de som ska återvända både materiellt och psykosocialt underlättar återvändandet och bör vara vägledande i samarbeten och avtal med andra länder i stället för hot om indraget utvecklingsbistånd. Vidare skulle en politik som karaktäriseras av effektiva och rättssäkra asylprocesser med korta handläggningstider leda till beslut som accepteras i högre grad, och även till svagare anknytning till Sverige, vilket i sin tur skulle underlätta återvändandearbetet och samtidigt få migrationspolitikens mål att samverka. Det behövs även bl.a. en bättre kommunikationsstrategi mellan migranter och myndigheter, och återintegrationsprogram behöver anpassas efter individens behov. Regeringen bör återkomma med en strategi för återvändandepolitiken som bygger på erfarenheter av vad som fungerar och där migrationspolitikens mål samverkar.

Vissa personer som har fått avslag på sin ansökan om asyl kan inte återvända. Utredningsbetänkandet Uppehållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription visar att kraven på individen att bevisa att det finns praktiska hinder för återvändande är orimligt höga. Utredningen föreslår bl.a. att den vars avvisnings- eller utvisningsbeslut inte kan verkställas av skäl som ligger utanför individens kontroll ska beviljas uppehållstillstånd. Den föreslår också att frågan om statslösas rättsliga ställning utreds vidare. Regeringen bör återkomma med förslag utifrån utredningsbetänkandet.

35. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, punkt 13 (C)

av Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 9 och avslår motionerna

2023/24:270 av Torsten Elofsson (KD),

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 8, 20 och 22,

2023/24:1434 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:1443 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 9 och

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Ytterligare åtgärder behöver vidtas för att ett sammanhållet, humant och effektivt återvändande ska komma på plats. Det behöver göras mer för att få fler att återvända frivilligt, men i vissa fall är tvångsåtgärder nödvändiga, såsom att genom bilaterala avtal med tredjeländer stärka incitamenten för dem att ta emot sina medborgare. Vidare skulle det kunna ses över om förlängd preskriptionstid skulle kunna öka återvändandet och om fotboja kan vara ett alternativ till förvar. Samtidigt är det viktigt att det föreslås en lösning för de personer som får ett utvisningsbeslut men som av orsaker de inte själva kan påverka inte kan återvända till hemlandet. Det bör även ses över om det är möjligt att i större utsträckning individualisera återvändandet och om ökad kunskap om asylprocessen kan underlätta återvändandet.

36. Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut, punkt 13 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 9 och avslår motionerna

2023/24:270 av Torsten Elofsson (KD),

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkandena 8, 20 och 22,

2023/24:1434 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:1443 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 9 och

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Personer som har ansökt om uppehållstillstånd men nekas detta och ska utvisas trots att det i praktiken är omöjligt på grund av verkställighetshinder hamnar i en situation där de varken omfattas av svenska skyddsnet och rättigheter eller kan utvisas. Livet för en sådan person präglas i hög grad av ovisshet och utsatthet. Inte minst gäller detta för barn som är födda i Sverige och har bott här hela livet. De förslag som lagts fram i utredningsbetänkandet SOU 2017:84 om praktiska verkställighetshinder bör genomföras.

37. Svenskt medborgarskap, punkt 14 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:396 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkandena 1 och 2 samt

2023/24:881 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4 och avslår motion

2023/24:550 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Ställningstagande

Omkring 70 000 personer om året blir svenska medborgare och arbetsbördan som har lagts på Migrationsverket har medfört brister i ärendehantering. Sammantaget finns ett stort behov av att tillfälligt stoppa möjligheten att både ansöka om och beviljas medborgarskap. Ett sådant moratorium bör gälla åtminstone fram till dess att det har kommit på plats bättre rutiner för uppföljning, kontroll och kvalitetssäkring av fattade beslut och ny lagstiftning i syfte att stärka medborgarskapets värde.

År 2001 infördes en möjlighet att bli svensk medborgare oavsett om man också har andra medborgarskap. Olika problem följer med detta. Ursprungslandet kan t.ex. bedriva underrättelseverksamhet med hjälp av sina medborgare eller utöva påtryckningar, och då är det dubbla medborgarskapet en riskfaktor. Sverige kan svårtligen känna till om personen har blivit medborgare i ett annat land. Detta är ett av flera problem som Säpo har uppmärksammat. Ett sätt att förenkla arbetet med detta skulle vara att individen blir skyldig att anmäla till en myndighet om han eller hon har blivit medborgare, eller har upphört att vara medborgare, i ett annat land. En sådan anmälningsplikt skulle också tydliggöra ett krav på transparens hos individen och vikten av att vara öppen i sådana frågor. Denna och liknande frågor om flerfaldiga medborgarskap bör utredas vidare.

38. Barns medborgarskap, punkt 15 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Jessica Rodén (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2636 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 20 och avslår motionerna

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 19,

2023/24:2583 av Kerstin Lundgren (C) och

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 93.

Ställningstagande

Skyddet för barns medborgarskap behöver stärkas. Det bör övervägas om en ansökan om upphävande av barns svenska medborgarskap ska prövas av domstol utifrån principen om barnets bästa. Barns medborgarskap får inte upphävas i de fall barnet riskerar att fara illa.

39. Barns medborgarskap, punkt 15 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 19 och

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 93 och

avslår motionerna

2023/24:2583 av Kerstin Lundgren (C) och

2023/24:2636 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 20.

Ställningstagande

Statslösa saknar många av de rättigheter som svenska medborgare tar för givet, såsom att öppna bankkonto och köpa bostad. Att som statslös bli svensk medborgare är invecklat och försätter människor i utsatta situationer. Ett statslöst barn som kommer till Sverige måste först beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd vid två tillfällen för att sedan ansöka om permanent uppehållstillstånd. Det måste underlättas för barn som är statslösa, saknar uppehållstillstånd, är födda utomlands eller har okänt medborgarskap att bli svenska medborgare.

Det krävs lagändringar som gör att barn som olovligen har förts ut ur landet inte automatiskt skrivs ut från folkbokföringen och förlorar sina svenska medborgarskap. Utredningen Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap föreslår att bestämmelserna om befrielse från svenskt medborgarskap utökas med krav på barns samtycke och att en befrielse inte ska få stå i strid med barnets bästa. Regeringen bör ta förslaget vidare.

Särskilt yttrande

Dagersättning till asylsökande, punkt 11 (V)

Tony Haddou (V) anför:

Vänsterpartiet har presenterat sin politik inom utgiftsområde 8 Migration i motionerna 2023/24:986 och 2023/24:2349. Motionerna behandlades i betänkandena 2023/24:FiU1 och 2023/24:SfU4. Förslagen innebär bl.a. att dag-ersättningen för såväl asylsökande som ukrainska medborgare som har fått uppehållstillstånd med stöd av massflyktsdirektivet bör höjas till nivån på riksnormen för försörjningsstödet och räknas upp enligt riksnormen. Dagersättningen till asylsökande är låg och har inte höjts sedan 1994. Detta leder till ökad social utsatthet. Ersättningen är också lägre än i andra, jämförbara länder. Eftersom motionerna redan har behandlats i samband med beslutet om statens budget för 2024 har jag i detta betänkande avstått från att reservera mig under förslagspunkt 11 Dagersättning till asylsökande.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:270 av Torsten Elofsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överträdelse av återreseförbud ska omfattas av påföljd likt 20 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:388 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på vistelsetid för anhöriginvandring och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa missbruk av anhöriginvandring och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om särskilt skydd för barn i anknytningsärenden och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:390 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om principen om första säkra land och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om första säkra land-principen inom EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mottagande utanför EU och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jämställdhetsarbete i mottagningen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:396 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett moratorium för medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anmälningsplikt för flerfaldiga medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:397 av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avtal för utvisningar av utlänningar till säkra tredjeländer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsningar kring främlingspass och resedokument och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta krav för att erhålla ställning som varaktigt bosatt och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:462 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU bör agera för att unionens migrationssamarbete med länderna i Nordafrika och Mellanöstern ska ske med Genèvekonventionen och de mänskliga rättigheterna som grund och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:504 av Anna Starbrink (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hbtqi-personer från Uganda som söker asyl i Sverige måste kunna få en fristad här och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:550 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta ett språktest och kräva godkänt resultat som en del för att erhålla svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:596 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ytterligare korta ned väntetiderna för de som kommer till Sverige så att de så snabbt som möjligt ska kunna ta ett jobb och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:648 av Tony Haddou m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar om en ny migrationspolitik inom EU bör stå upp för asylrätten och dess andemening och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för en flyktingpolitik som värnar asylrätten och

- grundläggande mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör söka samarbete med de stater som vill ha en mer välkomnande och human migrationspolitik och driva detta samarbete kraftfullt och tillkännager detta för regeringen.
 4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för att vidarebosättningsförordningen drivs igenom och att den inte används för att sluta avtal liknande det mellan EU och Turkiet eller s.k. humanitarian admission programmes och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att avtalet mellan EU och Turkiet sägs upp och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige genom EU och FN:s flyktingorgan (UNHCR) bör agera för en snabb evakuering och vidarebosättning av flyktingar och asylsökande från Libyen och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör agera inom EU för att underlätta för människor som flyr Afghanistan att få skydd i Europa och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som enskilt land, såväl som inom EU och FN, bör motverka alla beslut som innebär att asylrätten och flyktingars mänskliga rättigheter kränks, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att de skyddssökande på de grekiska öarna vidarebosätts inom EU och att förhållandena i lägren förbättras kraftigt under tiden och tillkännager detta för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom EU bör verka för att korta ned listan över visumpliktiga länder och för att visumkrav inte ska användas för att stänga ute flyktingar och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU möjliggör införande av asylvisum och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom EU bör verka för att transportörsansvaret avskaffas och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:693 av Jan Ericson och Lars Beckman (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att återkalla uppehållstillstånd i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:881 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra registreringen av EU-medborgare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp dagens rapportering och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkalla uppehållstillstånd för flyktingar som besökt sitt hemland och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett moratorium för beviljande av nya medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:882 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utländska medborgare som gör sig skyldiga till grovt sabotage mot blåljusverksamhet ska dömas till utvisning och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:955 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja dagersättningen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvisning på grund av bristande vandel av flyktingar som utnyttjas i prostitution och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att revidera den svenska tillämpningen av massflyktsdirektivet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:956 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdatering av nya gymnasielagen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:964 av Per Bolund m.fl. (MP):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som lämnar förslag på ett hållbart system som möjliggör för säkra och lagliga vägar att söka asyl, inklusive humanitära visum, och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att återgå till

- utlänningslagen som den såg ut innan begränsningslagen trädde i kraft och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen vid en återgång till utlänningslagens lydelse före den 20 juli 2016 bör återkomma med förslag på översyn av lagen och nödvändiga övergångsbestämmelser och tillkännager detta för regeringen.
 4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att införa en form av regularisering för den som levt i Sverige under en längre tid oavsett tidigare uppehållsrättslig status och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en översyn av utlänningslagens åldersgränser och vilka konsekvenser de har i syfte att stärka skyddet för dem mellan 18 och 21 år och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att tydliggöra barnspecifika former av förföljelse som flyktinggrund i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att i utlänningslagen stärka barnets rätt att komma till tals och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att utvisningar av tvångsomhändertagna barn förutsätter godkännande av socialnämnden och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om inrättande av barnanpassade utredningsenheter på Migrationsverket och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om en tidsgräns för start av asylutredningar som rör barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om inrättande av en särskild inspektion för att säkerställa att Migrationsverkets rutiner och riktlinjer tillämpas rättssäkert och enhetligt och tillkännager detta för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda behoven av ökad kunskap om ensamkommande flickor och specifika asylskäl för gruppen och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att stärka skyddet för hbtqi-personer i asylprocess och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att Migrationsverket kan erbjuda tolkar med hbtqi-kompetens och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över rättssäkerheten inom asylprocesser och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur rätten till familjeåterförening kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett borttagande av 18-årsregeln i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett återinförande av sista länken-bestämmelsen i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en strategi för återvändandepolitiken som bygger på erfarenheter av vad som fungerar och där migrationspolitikens mål samverkar, enligt beskrivningen i motionen, och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 2016 års ändringar i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. ska rivas upp och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag utifrån Uppehållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription (SOU 2017:84) och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1025 av Helén Pettersson och Åsa Karlsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna de permanenta uppehållstillstånden och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1114 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att Sverige inom EU och FN ska verka för en reformering av FN:s flyktingkonvention så att den anpassas till dagens förhållanden och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1334 av Denis Begic (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett viseringsgarantisystem för föräldrar och nära släktingar till alla som är bosatta i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en översyn av de nuvarande bedömningskriterierna för viseringsansökningar för att bättre beakta tidigare resehistorik och den mottagande partens finansiella och praktiska garantier och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1434 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att möjliggöra lättnader i sekretessen i fråga om journaler i syfte att kunna verkställa utvisningsbeslut och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1443 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra det obligatoriskt att genomföra PCR-tester i situationer som kräver ett godkänt resultat och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1467 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sätta fotboja på brottsdömda personer med utvisningsbeslut och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det straffbart att utebli från anmälningsplikten för en dömd person och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1536 av Eva Lindh m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa EBO-lagen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1596 av Denis Begic m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att yrkesverksamma inom skola och hälsovård inte bör ha en skyldighet att rapportera individer som riskerar utvisning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2256 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ändra villkoren för vilken mat som ska eller får serveras på Sveriges boenden för asylsökande och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2270 av Josefin Malmqvist (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att underlätta utvisning ur landet i de fall gärningsmannen saknar svenskt medborgarskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2403 av Ellen Juntti och Lars Beckman (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga avslag och utvisning om man begår brott under tiden man är asylsökande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2431 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av vilken inverkan barnkonventionen samt annan lagstiftning avseende barn har haft vid prövning av migrationsärenden och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2432 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera Migrationsverkets hantering av asylsökande afghaner och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anmälningsplikt avseende barn som befinner sig i landet utan tillstånd inte ska genomföras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barnkonventionen ska få fullt genomslag i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid alla tillfällen ha barnets bästa i centrum och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnspecifika asylskäl och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka asylsökande barns rätt att återförenas med sina föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte splittra familjer och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beslut gällande uppehållstillstånd ska utgå från ansökningstillfälle och inte

- beslutstillfälle när det gäller om personen ska betraktas som barn eller inte och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att unga personer med stark anknytning till Sverige ska ges större möjligheter till uppehållstillstånd i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra de förslag som lagts fram i SOU 2017:84 gällande praktiska verkställighetshinder och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja dagersättningen för asylsökande och ukrainska flyktingar som får skydd enligt massflyktsdirektivet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra permanenta uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheten för barn som saknar uppehållstillstånd, barn födda utomlands och barn med okänt medborgarskap att bli svenska medborgare och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lägga ned utredningen om angiveri för offentliganställda och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2458 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt se över möjligheten att skapa hållbara och långsiktiga lösningar både globalt och på EU-nivå för att trygga framtiden för klimatflyktingar, i och med att antalet människor i världen som drabbas av klimatförändringar kommer att öka, och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2489 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolpersonal ska undantas från en eventuell anmälningsplikt gällande papperslösa barn och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att en ny långsiktigt hållbar migrationspakt på EU-nivå kommer på plats som bygger på att alla medlemsländer tar ansvar för mottagandet av skyddsbehövande eller för de personer som fått avslag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i de fall avtal eller överenskommelser sluts mellan EU och tredjeland för att

- kontrollera migration bör demokratiska principer, grundläggande mänskliga rättigheter, principen om non-refoulement, asylrätten och ett värdigt mottagande värnas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att hanteringen av asylansökningar vid EU:s yttre gräns är rättssäker och att Sverige och EU-kommissionen säkerställer detta genom kontinuerlig uppföljning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka rättssäkerheten i asylprocessen och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka rättssäkerheten genom att verka för att EU:s asylbyrå ser över hur asylbesluten som fattas i medlemsländerna blir mer enhetliga och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa möjligheten för asylsökande att bo i eget boende under asyltiden och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återvändandet av personer som fått avslag ska vara effektivt, sammanhållet och humant och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera arbetet med att identifiera personer som är en fara för rikets säkerhet i migrationsärenden och tillkännager detta för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa en informationsplikt mellan vissa statliga myndigheter om personer som inte har rätt att vistas i Sverige, utan straffansvar, och tillkännager detta för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att höja dagersättningen för massflyktingar som flytt från Ukraina, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över vilka rättigheter den som omfattas av massflyktsdirektivet ska ha och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2556 av Åsa Karlsson och Isak From (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över nivåerna på dagersättningen för asylsökande och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2583 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tilläggsdirektiv till utredningen om medborgarskap för att utreda en ändring i 14 § medborgarskapslagen så att medborgarskap ska upphävas på begäran och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om angiverilagar och om att välfärdens anställda ska undantas från utredningen av det nya regelverket och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2621 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa EBO-lagen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa språk- och samhällskunskapskrav för att få ett permanent uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla EBO och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera arbetet med återvändande och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera bättre samarbeten om återtagande med tredjeländer och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ordnat mottagande av ukrainare på flykt undan Putins krig och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begreppet bristande vandel i lagstiftning som rör migration och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att informationsplikten inte ska gälla i verksamheter där det finns en rätt till utbildning eller hälso- och sjukvård och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att informationsplikten i övrigt bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2636 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skyddet för barns medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2656 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EBO-lagen och asylboenden och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):

92. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ingen ska utvisas för att den lämnar en våldsam relation eller en relation som bygger på hedersförtryck eller lämnar en våldsam relation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

93. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn som olovligen förts ut ur landet inte automatiskt ska utskrivras från folkbokföringen och förlora sina svenska medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
96. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ingen ska utvisas för att den lämnar en relation som bygger på hedersförtryck, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bibliotekariers anmälningsplikt och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra permanenta uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta familjeåterförening och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket bör få ett tydligt uppdrag att bidra till integration och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket bör tillhandahålla lägenhetsboenden av god standard för asylsökande i bostadsområden som inte är socialt utsatta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anläggningsboenden bör reformeras till mindre enheter eller enskilda lägenheter insprängda i ordinarie bostadsbestånd och bör finnas över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenskundervisning för asylsökande bör göras till en obligatorisk del av mottagningen av asylsökande och erbjudas alla asylsökande från dag ett och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att olika typer av hinder som gör att asylsökande trots rätten att jobba stöter på

- problem behöver uppmärksammas och åtgärdas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta se över en utvecklad studie- och yrkesvägledning och tillkännager detta för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn ska ha rätt till egen information och kunskap om samhället både initialt under asylsökandeprocessen och senare och tillkännager detta för regeringen.
 24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att äldre ska ha rätt till information och kunskap om samhället både initialt under asylsökandeprocessen och senare och tillkännager detta för regeringen.
 31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjd dagessättning för att förbättra de ekonomiska villkoren för asylsökande och tillkännager detta för regeringen.